

Bijbelgemeente Ebenezer

BEVRIJD VAN HET BEVRIJDINGSPASTORAAT

Erik Bouman

Bijbelgemeente Ebenezer

www.bijbelgemeente .be

Bevrijd van het bevrijdingspastoraat ©

(Alle Bijbelverzen komen uit de NBG- vertaling 1951, tenzij anders vermeld)

Alle rechten voorbehouden

Niets uit deze uitgave mag gereproduceerd worden, op welke wijze dan ook, met uitzondering van korte aanhalingen in besprekingen, zonder schriftelijke toestemming van de auteur.

Met dank aan Jeff Brown, THE MEANING OF THE PHRASE; "VISITING THE INIQUITY OF THE FATHERS ON THE CHILDREN UNTO THE THIRD AND FOURTH GENERATION", AND ITS SIGNIFICANCE FOR A PRAYER RENOUNCING SATAN BY CHRISTIANS, Doctoral Study in Old Testament, Central Baptist Theological Seminary, March 21, 1995

Vertaald met toelating door Erik Bouman, +32(0)89/357 469

Foto omslag: www.freedigitalphotos.net

Inhoud

Inleiding	4
DE LEER VAN BEVRIJDING	
I Zonde gaat over van generatie op generatie	10
II De Bijbelse onderbouwing die aangedragen wordt	11
III Hoe je verlost kunt worden van deze vloek	13
EEN ANALYSE VAN DE OT-TEKSTEN	
I. “Die de ongerechtigheid der vaders bezoek aan de kinderen...”	16
II. Verbond met Israel	22
III. Het Oude Testament over zonde	25
IX Verantwoordelijkheid en oordeel	29
DE OPLOSSING VOOR GENERATIEZONDEN	
I. Hoe komt zonde in het leven van een mens?	44
II. Hoe compleet is de verlossing?	45
III. Hoe moet een gelovige met zonde omgaan?	45
IV. Speciale zonden	46
V. Hoe zonden beleden moeten worden	47
DE CHRISTEN EN SATAN	
I. Korte opsomming over demonen en hun invloed	50
II. Demonische inwoning bij Christenen?	51
III. Is er bewijs van inwoning in het NT? ³	53
IV. Theologische argumenten	55
V. Andere belangrijke factoren	56
Aanbevolen literatuur	61

Inleiding

De laatste jaren is er een groeiende belangstelling voor en promotie van het bevrijdingspastoraat. De essentie van dit pastoraat is dat een Christen, een wedergeboren persoon, niet direct en automatisch vrij is van zonden.

De Bijbel leert dat door de zonde van Adam en Eva ons leven van nature beheerst is door zonde. Wij erven de zondige natuur van Adam en Eva waardoor we van nature beheerst worden door zonde in ons denken, verlangen, willen en handelen. Dit is erfzonde.

Kan een Christen echter ook aangetast worden door zonden van zijn meer directe voorouders? Kunnen mensen beheerst worden door bepaalde zonden uit hun bloedlijn? Ontvangen gelovigen een zondelast van hun voorouders? Kan het zijn dat wij een zondelast erven uit onze bloedlijn?

Als dat zo is, dan hebben we te maken met een generatievloek, dan worden we belast met de zonden van onze voorouders. De gelovigen die op zo'n manier belast zijn, zouden dan verlost moeten worden van die binding en dat is nu precies wat het bevrijdingspastoraat leert.

Bevrijdingspastoraat is een theologie die leert dat een Christen geestelijk belast kan zijn door een zondige erfenis van een voorouder. Daarom dient de wedergeboren Christen zich te bevrijden van zulke machten die zijn leven kunnen beheersen.

Wilkin van de Kamp is in het Nederlands taalgebied een bekende speler. Hij zegt het volgende¹:

'Zoveel Christenen leven onnodig in de macht van de zonde, schuldgevoelens, verwarring, schaamte en gebondenheden. Zij mogen gaan ontdekken dat zij geroepen zijn om vrij te zijn en dat de overwinning allang is behaald. De overwinnende Christen hoeft niet te vechten voor de overwinning; hij viert een overwinning die al is behaald! Het team moedigt hen aan om Gods Woord te geloven en te aanvaarden om zo de vrijheid die er voor hen is weggelegd in Jezus Christus te ontvangen.

De conferenties zijn voor iedereen gratis toegankelijk en worden over heel ons land verspreid gegeven. De conferenties kenmerken zich door gedegen en praktisch Bijbelonderwijs. Hiernaast wordt het onderwijs tijdens elke conferentie in praktijk gebracht, doordat Wilkin met het team bidt voor hen die occult belast of gebonden zijn.

De trainingen worden zo gegeven dat iedere kerk het bevrijdingspastoraat kan toepassen binnen haar eigen traditie en beleving. Wij willen pastorale werkers in de liefde van Jezus Christus en in de kracht van de Heilige Geest trainen om hen, die occult belast zijn geraakt en gevangen zijn in gebondenheden te bevrijden in de naam van Jezus Christus. Het is Gods wil dat mensen in hun door God gegeven bestemming gaan leven; zij zijn geboren om vrij te zijn!

De dienst van bevrijding is een bediening waarin Gods kracht openbaar komt en Gods macht zichtbaar wordt. De geestelijke strijd die wij hebben te voeren is niet een machtsstrijd maar een waarheidsconfrontatie! Alleen de waarheid zal ons vrijmaken!²

Het is ons verlangen dat velen zullen ontdekken dat Gods liefde de duisternis overwint!

¹ Wilkin van de Kamp, *Bevrijd van banden, over verborgen dynamieken in onze relaties.*

² www.bevrijdingspastoraat.nl

Neil Anderson omschrijft het als volgt:

'Het eerste begrip is volwassenheid. Paulus schrijft: 'Dan groeien wij... in elk opzicht naar Hem toe, die het hoofd is, Christus...' en bereiken de mannelijke rijpheid, de maat van de wasdom der volheid van Christus' (Ef. 4:15,13). God heeft ons alles gegeven wat we nodig hebben om volwassen te worden in Christus

Het tweede begrip dat een vruchtbaar christelijk leven bepaalt, is vrijheid. Dit thema loopt als een rode draad door 'De Bevrijder'. Paulus zegt: 'Opdat wij waarlijk vrij zouden zijn, heeft Christus ons vrijgemaakt. Houd dus stand en laat u niet weder een slavenjuk opleggen' (Gal. 5:1). Deze Bijbeltekst maakt ons niet alleen duidelijk dat God verlangt naar onze vrijheid, maar waarschuwt ons ook dat we onze vrijheid kunnen verliezen. Voordat we Christus ontvingen, waren we slaven van de zonde. Door Christus' werk aan het kruis is de macht van de zonde over ons gebroken. Satan heeft geen recht op ons en geen zeggenschap over ons. Hij is een verslagen vijand, maar zet alles in het werk om ons onwetend te houden. Hij weet dat hij u, als Christen, kan verhinderen een vruchtbaar leven te leiden, als hij u kan laten geloven dat u een product bent van uw verleden, een slaaf van de zonde en uw gewoonten, dat u niet in staat bent iets goed te doen. Zolang hij u in verwarring houdt en u verblindt met zijn leugens, kunt u niet zien dat de ketenen verbroken zijn waarmee u eens gebonden was. U bent vrij in Christus. Maar u zult de vrijheid niet ervaren die u geërfd hebt, als satan u kan laten geloven dat u niet vrij bent. Ik geloof niet dat we onmiddellijk volwassen kunnen zijn, maar wel dat we onmiddellijk vrij kunnen zijn. Ik heb duizenden mensen gezien die bevrijd zijn door de waarheid. Als iemand eenmaal vrij is, zult u versteld staan hoe snel hij volwassen wordt! In dit boek heb ik geprobeerd duidelijk te maken wat geestelijke conflicten eigenlijk zijn en hoe ze kunnen worden opgelost in Christus. In deel 1 gaat het over uw vrijheid, bescherming en autoriteit in Christus. Deel 2 heeft een waarschuwende boodschap: u bent kwetsbaar voor demonische invloeden die u van uw vrijheid willen beroven door verleidingen, beschuldigingen, bedrog en overheersing. Deel 3 laat zien welke stappen u moet zetten naar de vrijheid in Christus. U zult niet meer hoeven mee te doen aan de boze plannen van de vijand.³

Dichter bij huis is het vooral **Joost Verduijn** die actief het bevrijdingspastoraat praktiseert en gedocumenteerd heeft:⁴

'Twintig jaar geleden was het nog taboe in de kerk. Wie er serieus over sprak, werd met scheve ogen bekeken, hoewel de Schrift er vaak en uitvoerig over spreekt: demonische gebondenheid.

Inmiddels keert het tij, maar toch is er nog onkunde en onbegrip. En die spelen hem in de kaart die in de duisternis werkt: de satan en zijn demonen. Aan overdreven aandacht voor deze machten kleeft gevaar, maar aan het negeren ervan nog meer.

Joost Verduijn heeft grondig studie gemaakt van dit onderwerp en is in zijn bediening herhaaldelijk geconfronteerd met mensen die door boze geesten lastig gevallen werden. Verduijn is voorganger te Oudenaarde (B.) en hulpverlener bij het Centrum voor Pastorale Counseling⁵.

Zijn boek heeft drie delen. In het eerste deel trachten we een korte Bijbelse onderbouwing te geven met betrekking tot de geestelijke wereld. Deze theologische basis is nodig, willen we in ons nadenken over demonie

³ www.gideonboeken.nl/uploads/tx_ttproducts/datasheet/6394.pdf

⁴ www.gideonboeken.nl/boeken/titel/bevrijdingspastoraat/terug/53/

⁵ Bevrijdingspastoraat, Joost verduijn. Gevonden op: www.gideonboeken.nl/uploads/tx_ttproducts/datasheet/8718_Bevrijdingspastoraat.pdf

en bevrijding met twee voeten op de grond van Gods waarheid staan. Immers: waar heeft Sandra precies mee te maken? Op grond waarvan en waarmee kunnen haar klachten worden bestreden?

In deel twee gaan we in op de vraag wat we moeten verstaan onder demonische gebondenheid, wat de mogelijke oorzaken en symptomen zijn en welke verschillende gradaties van gebondenheid we kunnen tegenkomen. Hoe komt Sandra aan deze dwanggedachten? Kan er een relatie bestaan met haar vroegere praktijken? Of met die van haar ouders?

Het derde deel is wat praktischer gericht. Hier gaan we in op enkele zaken die belangrijk zijn voor een bevrijdingsbediening. Dit derde deel kent iets meer beschrijving en iets minder studie, maar is, behalve op ervaring, eveneens gebaseerd op wat de Schrift zegt. Er is hoop voor Sandra, en voor ieder ander, die zijn of haar vertrouwen op Christus stelt.'

Derek Prince heeft in zijn boek 'zegen en vloek' ook het nodige geschreven omtrent de gebondenheid door zonden van de voorouders. In de inleiding schrijft hij het volgende:

'Het zou u en uw gezin kunnen treffen. Of het gezin van uw burens. Of degene met wie u samenwerkt. Wie het ook mogen zijn, hun leven is een geschiedenis van teleurstellingen, frustratie, en zelfs tragedies. Op één of andere manier komt er nooit een eind aan het verhaal. Aan de andere kant kennen wij allemaal gezinnen met eenzelfde achtergrond en sociale positie – en zij schijnen nooit problemen te hebben. Bij hen lijkt het wel 'te mooi om waar te zijn'. In beide gevallen zijn er onzichtbare krachten aan het werk, die de bestemming van ieder mens bepalen, hetzij ten goede, hetzij ten kwade. De Bijbel identificeert ze respectievelijk als zegeningen en vervloeking. Verder laat de Bijbel ons zien hoe wij ons zodanig tegenover deze krachten kunnen opstellen, dat wij kunnen genieten van de zegenrijke resultaten van de ene soort en onszelf kunnen beschermen tegen de kwalijke gevolgen van de andere soort. Een bijbels begrip van zowel zegeningen als vervloeking, en hoe zij werken, zal u een volkomen nieuw perspectief op uw eigen leven bieden en een antwoord op problemen die u tot dusver verwarring en teleurstelling hebben bezorgd.

Dit onderwijs heeft mijn leven veranderd. Als ik terugkijk naar het verleden, denk ik werkelijk niet dat ik vandaag nog in leven zou zijn, als ik geen gehoor had gegeven aan de lessen over zelfopgelegde vloeken of generatievloeken.⁶

Allemaal komen ze op een soortgelijke wijze tot de conclusie dat een gelovige gebonden kan zijn door een generatievloek.

De duivel slaat als het ware een brug van de ene ziel naar de andere waardoor een demonische band ontstaat. Démonen krijgen zo vrij spel om ons leven binnen te dringen en ons te overvallen met onreine, zondige, depressieve, negatieve gedachten en gevoelens. De zielsband wordt zo een open deur voor demonen die verbonden zijn met de persoon met wie wij een band hebben gekregen. [...] Demonische banden kunnen we zien als het transportmiddel waarlangs we besmet worden met onreine gedachten en gevoelens, (doods)angsten, occulte waarnemingen, occulte krachten, vervloeking, depressies, gedachten en gevoelens van minderwaardigheid, enz.⁷

Door occulte, onreine en andere zondige relaties kunnen er demonische bindingen in ons leven ontstaan. Zoals een juk twee ossen verbindt, zo kan een demonische band onze ziel in de geestelijke wereld verbinden aan de

⁶ www.gideonboeken.nl/uploads/tx_ttproducts/datasheet/4896_Zegen_of_Vloek.pdf

⁷ Wilkin van de Kamp, *Bevrijd van banden, over verborgen dynamieken in onze relatie*, Blz 97-98.

ziel van een ander. Daardoor oefenen de demonische machten waarmee zij zijn verbonden, op onrechtmatige wijze invloed uit op ons leven en verandert emotionele verbondenheid in demonische gebondenheid⁸.

Demonische banden kunnen ook op grond van onbeleden zonden uit het voorgeslacht, via de bloedlijn van vader of moeder, ons leven zijn gaan beheersen. God rekent ons de onbeleden zonden van het voorgeslacht niet persoonlijk toe, maar de duivel kan zich hierdoor gerechtvaardigd zien aanspraak op ons leven te maken. [...] We spreken dan van een generatievloek waardoor demonen ons leven kunnen beïnvloeden⁹.

Een tendens

In 1982 schreven Josh McDowell en Don Stewart: 'occulte geloven hebben de gehele maatschappij inmiddels veroverd.....van de media tot de supermarkt overal waar we gaan of staan worden we geconfronteerd met occulte invloeden en literatuur over de oculte wereld.'

In de vorige eeuw is er een groeiende interesse gekomen naar occulte zaken. Daarbij is de evangelische wereld zeker niet achter gebleven¹⁰.

Christelijke counsellors werden geconfronteerd met demonische machten en krachten. Vele boeken, video's en ander materiaal verschenen op de markt. Christelijke werkers probeerden te begrijpen hoe ze mensen uit het occulte moesten halen, hoe ze de banden met het demonische en het satanische konden breken. De term 'spiritual warfare' werd gelanceerd en er kwamen richtlijnen voor geestelijke werkers, voorgangers en zendelingen over hoe om te gaan met deze strijd.

Zo ontstond er een groeiende interesse in de Bijbelse onderbouwing van dit fenomeen. Eén van de meest belangrijke teksten die met regelmaat naar voren kwam was Exodus 20:5. Velen die mensen met occulte achtergronden hielpen, waren ervan overtuigd dat de zonde van de voorouders zich herhaalde.

EXODUS 20:5 5 GIJ ZULT U VOOR DIE NIET BUIGEN, NOCH HEN DIENEN; WANT IK, DE HERE, UW GOD, BEN EEN NAIJVERIG GOD, DIE DE ONGERECHTIGHEID DER VADEREN BEZOEK AAN DE KINDEREN, AAN HET DERDE EN AAN HET VIERDE GESLACHT VAN HEN DIE MIJ HATEN,

Voortgaand op dit Bijbelvers werd steeds vaker onderwezen dat zonden overgaan van vader op zoon, van moeder op dochter. Dit waren de zogenaamde generatiezonden waar Christenen, wedergeboren kinderen Gods, mee belast waren en bevrijding voor nodig hadden. Daarbij werd er vaak ook onderwezen dat demonische activiteit van generatie op generatie kon overgaan.

Dit was vooral zo bij de gruwelijke zonden (afgoderij, magische rituelen, satans aanbedding, etc). De enige manier om hiervan verlost te worden is om openlijk de zonde te belijden door een gebed om de banden met de voorouders en de demonische invloeden te verbreken.¹¹ In deze handeling moet er afstand gedaan worden van de zonden van de voorouders.

Recente Literatuur

- Neil Anderson. The Bondage Breaker, 1990; Victory Over The Darkness, 1990.
- Marcus Bubeck. The Adversary, 1975; Overcoming The Adversary, 1984.
- Evelyn Christianson. Battling The Prince of Darkness, 1990.
- C. Fred Dickason. Demon Possession and The Christian, 1987.
- Michael Green. Exposing The Prince of Darkness, 1991.

⁸ Wilkin van de Kamp, *Bevrijd van banden, over verborgen dynamieken in onze relatie*, Blz 96.

⁹ Wilkin van de Kamp, *Bevrijd van banden, over verborgen dynamieken in onze relatie*, Blz 99.

¹⁰ Josh McDowell and Don Stewart, *Understanding the Occult*, p.19.

¹¹ Kurt Koch, *Occult Bondage and Deliverance*, passim, blz 98-99.

- Greig & Springer. The Kingdom and The Power, 1993.
- Ed Murphy. The Handbook for Spiritual Warfare, 1992.
- Frank Peretti. This Present Darkness, 1988; Piercing The Darkness, 1989.
- Merrill Unger. What Demons Can Do To Saints, 1990.
- C. Peter Wagner & F. Douglas Pennoyer. Wrestling With Dark Angels, 1990.
- Timothy M. Warner. Spiritual Warfare, 1991.
- Thomas White. The Believers Guide To Spiritual Warfare, 1990.
- Derek Prince. Zegen en vloek,
- Joost Verduijn. Bevrijdingspastoraat.
- Wilkin van de Kamp. Bevrijd van banden, over verborgen dynamieken in onze relaties.

Het doel van dit schrijven

Het is niet de bedoeling om de betrokken mensen die dit onderschrijven aan te vallen op hun persoonlijk geloof, dat is niet aan de orde. Velen van hen hebben mensen echt geholpen in hun groei naar het beeld van Christus.

Met dit schrijven willen we nagaan of de Bijbel duidelijk onderwijs geeft of Christenen vandaag de dag openlijk de zonden van hun voorouders moeten belijden en satan moeten verdrijven of weg zenden. We zullen Exodus 20:5 en gelijkaardige teksten duidelijk en helder onderzoeken om erachter te komen wat het betekent dat ' de ongerechtigheid der vaders bezocht wordt aan de kinderen, aan het derde en aan het vierde geslacht '. Verder zullen we Ezechiël 18 doorspitten en nagaan of de profeten nog belangrijke zaken te melden hebben over dit onderwerp. Daarna zullen we het NT doorlopen om na te gaan wat dit zegt over de oorsprong van de zonde en over de oplossing die er geboden wordt om van zonden bevrijd te worden.

1. De basis van de studie

Wij zullen voordat we werkelijk deze studie aanvangen al duidelijk maken dat wij niet geloven in bevrijdingspastoraat dat leert dat een Christen geestelijk belast kan zijn door een zondige erfenis van een voorouder. Wij geloven duidelijk en zeker dat elke wedergeboren Christen bevrijd is vanaf het moment van wedergeboorte door het volmaakte werk van Jezus Christus aan het kruis. Dat satan invoed heeft, ontkennen we niet. Dat er invloed is van voorgaande generaties op latere generaties erkennen we ook, maar dat heeft niets te maken met gebondenheid, maar met een slecht voorbeeld waardoor zonden voorgeleefd en overgenomen worden.

Wij geloven tevens dat God elk individu verantwoordelijkheid houdt voor zijn eigen zonden en niet voor de zonden van zijn voorouders. Verder is het van groot belang om een duidelijk beeld te hebben van de plaats van het oude verbond, het verbond van Mozes in het leven van de Christen vandaag.

2. De Bijbel is de basis

Aangezien er een redelijke hoeveelheid theologische zaken meespelen, willen we er een paar noemen die we zeker belijden:

- Satan is een realiteit en een werkelijke vijand van elke gelovige.
- Christus' dood aan het kruis is genoegzaam voor de totale verlossing.
- Er zijn verschillen tussen Gods werking in het leven van een OT-gelovige en een NT-gelovige.

Daarbij zijn er bewijzen op basis van ervaring (empirische gegevens)¹² die zeker plaats hebben, maar altijd geëvalueerd en ondergeschikt moeten zijn aan Gods woord.

¹² Empirisme is een filosofische stroming waarin gesteld wordt dat kennis uit ervaring voortkomt.

De leer van bevrijding

Om een bepaalde leer te kunnen toetsen aan de Bijbel is het nodig om een algemeen overzicht van deze leer te hebben met de argumenten die worden aangehaald. Dit heb ik in dit hoofdstuk dan ook zo objectief mogelijk proberen te doen door hoofdzakelijk de voorstanders van deze leer te citeren en hun algemene gedachten hieromtrent in kaart te brengen.

I Zonde gaat over van generatie op generatie

De eerste zoon van Adam werd een moordenaar. Abrahams zonde om te liegen ging over op Isaak en Jacob. Davids seksuele zonde gaf een rijke oogst van immoreel gedrag binnen zijn gezin.

White schrijft:

'De geestelijke wetmatigheid van zaaien en oogsten is heel duidelijk te zien in een solidariteit en verbondenheid met de voorouders. In het kort ben ik niet alleen "Tom White" maar "John Gordon White zijn zoon."

Veel christelijke werkers die mensen helpen met een occult verleden of mentale problemen kennen, zijn ervan overtuigd dat niet alleen de zondige natuur van Adam geërfd is, maar ook de zonden van de voorvaderen.¹³

Koch verwoordt het als volgt:

'Het is één van de mysteries van Gods heerschappij op aarde dat kinderen beïnvloed en onderdrukt worden door de zonden van hun ouders. Dit komt overeen met het tweede gebod. Daarbij wordt het nog eens bevestigd door duizenden voorbeelden uit de praktijk.¹⁴

Om dit te bevestigen worden er veel voorbeelden uit de praktijk aangedragen. Veel mensen vertoonden plotseling abnormaal gedrag of raakten mentaal in onbalans. Het was niet altijd duidelijk waardoor dit veroorzaakt werd, maar door gebed en dialoog werd duidelijk dat de ouders of voorouders betrokken waren bij occulte zaken, moord, etc. Soms kwam het zelfs voor dat de zonde zelf geërfd werd.¹⁵ Andere keren leek het erop dat de straf die het voorgeslacht rechtmatig verdiend had op de volgende generatie geplaatst werd.¹⁶ Zonden zijn dus overdraagbaar van generatie op generatie.

^{13.} Gerlach, Op.cit. p. 32.

^{14.} Kurt Koch, *Occult ABC*, p. 294.

^{15.} Charles H. Kraft, *Defeating Dark Angels*, p.74.

^{16.} Gerlach, Op.cit., pp. 46-49.

II De Bijbelse onderbouwing die aangedragen wordt

A Het tweede gebod

De meest gebruikte Bijbeltekst komt uit Exodus 20:5, waarin geschreven is dat zonden (zonden en de gevolgen ervan) kunnen overgaan en/of doorwerken.¹⁷

EXODUS 20:5 (NBG)

DIE DE ONGERECHTIGHEID DER VADEREN BEZOEK AAN DE KINDEREN, AAN HET DERDE EN AAN HET VIERDE GESLACHT VAN HEN DIE MIJ HATEN,

Deze tekst wordt als volgt uitgelegd: de zonden (maar soms ook de straf en of gevolgen) gaan over op de kinderen, kleinkinderen en de generatie daarna. Het wordt gezien als een geestelijke wetmatigheid hoe God met de mens handelt. Voor sommigen is deze wetmatigheid absoluut in elk voorval.¹⁸ Anderen zien het als een algemeen principe dat niet overal en altijd bindend is.¹⁹

B Het seksueel overdragen van demonen of demonische activiteit

Centraal in deze discussie is de gedachte dat een demon of demonische machten overgaan als een vloek van generatie op generatie. Dit is een constant patroon bij de groep van mensen die deze leer onderschrijven. Dit is mogelijk omdat demonen betrokken zijn bij alle zonden. Dat zonden en vloeken overgaan van generatie op generatie is hetzelfde bij gelovigen als bij ongelovigen. De meest eenvoudige verklaring is dat dergelijke zaken gewoon erfelijk overgedragen worden.

Murphy verwoordt het aldus:

*"Sommige christenen worden geboren met een demonische invloed. Vaak wordt dit omschreven met verschillende termen zoals: generatie zonden, familie zonden, demonische overdracht, demonische erfenis of de wet van geërfde zonden."*²⁰

White onderschrijft niet direct een overerving van demonische activiteit. Hij ziet meer een gelijke werking van demonische activiteit om een volgende generatie te strikken en te verleiden tot dezelfde zonden als voorgaande generaties. Soms is er een sterke nadruk op de mannelijke kant, andere keren vinden we meer nadruk op de vrouwelijke kant van de familie.²¹

^{17.} As quoted above in Koch, *Occult ABC*, p. 294; See also: Ed Murphy, "We are atWar", in *Wrestling With Dark Angels*, pp. 68-69; Thomas B. White, *The Believer's Guide to Spiritual Warfare*, p. 61; Gerlach, op.cit. pp. 14-16. Cursus "vrijheid in Christus" Bethel Drachten 2007, Blz. 70-71.

^{18.} Gerlach, op.cit., pp. 15-16.

^{19.} Murphy, op.cit.

^{20.} Murphy, op.cit.; "I cannot understand why God allows this, but children may become demonized through heredity. We often refer to this as the passing on of generational or 'bloodline' spirits/power." Kraft, op.cit., p. 74; See also Neil T. Anderson, *Steps to Freedom in Christ*, p. 15; Gerlach, pp. 22-23.

^{21.} White, Op.cit., pp. 62-63.

Nitsche en Peters verhalen een voorval van een moeder die op een morgen haar vierjarige jongen observeerde. Ze vroeg zich af waarom hij niet openstond voor de geestelijke lessen. Tijdens de observatie zag ze de contouren van haar grootvader terug in het gezicht van het kind. Ze herinnerde zich dat haar grootvader zich ingelaten had met demonische activiteiten, vooral met demonische genezingspraktijken. Haar conclusie was dat haar kind onder de vloek stond, zoals die in Exodus 20:5 door haar verstaan werd. Ze eiste en commandeerde dat de demon haar zoon zou verlaten.

Kraft omschrijft een voorval waarin hij vaststelde dat een demon geërfd was van de ouders.²²

Hij schrijft ook het volgende:

*'Verwacht een demonische erfenis als je dezelfde dingen ziet in iemands leven die overeenkomen met familieproblemen in het verleden. Het kan hierbij gaan om alcoholisme, depressiviteit, seksueel pervers gedrag, overkritisch, extreem onrustig of overbezorgd zijn, kanker, diabetes, of elk ander emotioneel of fysiek probleem of patroon van zonden.'*²³

*Zij die geloven dat demonen erfelijk overgedragen kunnen worden, ontkennen daarmee niet dat de omstandigheden waarin een persoon leeft ook een enorme invloed kunnen hebben. Maar de hoofdoorzaak van het extreme zondige gedrag is te wijten aan demonische invloed of een demonische erfenis.'*²⁴

C Het recht van satan

Samen met de overerfbaarheid van demonen volgt de gedachte dat satan recht heeft om de volgende generaties te straffen en te folteren, te kwellen voor zonden waarin volhard is. **Koch** maakt een observatie dat mensen soms verbaasd zijn over het begin van demonische activiteiten in hun leven. Dit is één van de rechten die satan heeft, het is zijn wettelijk recht en hij mag daar gebruik van maken:

*'De macht van het duister claimt zijn recht op een persoon. Ook al is de persoon zich van niets bewust en heeft zelf nooit te maken gehad met waarzeggerij. Toch maakt satan bijna onmiddellijk na de wedergeboorte van de persoon duidelijk dat hij rechten heeft die hij opeist.'*²⁵

Gerlach ziet dit als Gods discipline in het leven van een gelovige:²⁶

^{22.} Kraft, Op.cit., p. 74, Kraft admits it is difficult to explain how the man could inherit such a demon from both father and mother, yet have only one demon existing in him.

^{23.} Ibid., p. 75.

^{24.} An extreme form of the belief in the sexual transmission of demons has been the case of the Immanuel Gemeinde in Fürth, Germany. In a courtroom criminal process in Fürth, it was learned that the pastor's wife anointed a woman with oil in her private areas, in the presence of others, where a demon had supposedly entered by means of fornication with an idol-worshipping man. The group surrounding the woman then prayed for the demons to depart. The pastor of the church and his wife were found guilty of a misdemeanor, and fined DM 10,000. *Nürnberger Nachrichten*, December 16, 1994, p. 12.

^{25.} Koch, *Occult Bondage and Deliverance*, p.100; See also White, Op.cit., p. 63 for the same idea.

^{26.} Gerlach, Op.cit., p. 23.

*'De duivel slaat als het ware een brug van de ene ziel naar de andere waardoor een demonische band ontstaat. Demonen krijgen zo vrij spel om ons leven binnen te dringen en ons te overvallen met onreine, zondige, depressieve, negatieve gedachten en gevoelens. De zielsband wordt zo een open deur voor demonen die verbonden zijn met de persoon met wie wij een band hebben gekregen. [...] Demonische banden kunnen we zien als het transportmiddel waarlangs we besmet worden met onreine gedachten en gevoelens, (doods)angsten, occulte waarnemingen, occulte krachten, vervloekingen, depressies, gedachten en gevoelens van minderwaardigheid, enz.'*²⁷

D Opsomming

Zonden (niet alleen de zondige natuur) worden overgedragen van de ene generatie op de volgende. De basis voor deze positie wordt gevonden in Exodus 20:5 en in de herhalingen van deze sleutelzin.

Ex. 20:5

DIE DE ONGERECHTIGHEID DER VADEREN BEZOEK AAN DE KINDEREN, AAN HET DERDE EN AAN HET VIERDE GESLACHT VAN HEN DIE MIJ HATEN,

Demonen zijn aanwezig bij allerlei zondige praktijken, maar zijn in het speciaal betrokken bij occulte zaken. Deze zonden gaan van generatie op generatie door als een erfelijke zonde. Op basis van Gods geestelijke wet hebben satan en andere demonen het recht om de daaropvolgende generaties te folteren en te kwellen voor de zonden van hun voorouders.

III Hoe je verlost kunt worden van deze vloek

Het voorgaande vormt de basis om te bidden voor de verlossing en bevrijding van de banden die ontstaan zijn door de zonden van de voorouders. Hier neemt het gebed om bevrijding een centrale plaats in bij hen die een gelijkaardige positie innemen zoals tot nu toe hierboven omschreven. Er zijn een aantal NT-passages die hierover aangehaald worden, deze zullen later behandeld worden. Counselors die deze positie onderschrijven, erkennen duidelijk dat met de verlossing en wedergeboorte satan niet alle eisen en rechten op het individu verliest. De verlossing is dus niet compleet bij de wedergeboorte, als we het zo mogen zeggen.

Anderson omschrijft het als volgt:

*'De laatste stap naar vrijheid is het breken van de banden en afstand te doen van de zonden van de voorouders en alle vloeken die naar de persoon zijn overgegaan'*²⁸

Gerlach legt verder uit:

*'De eeuwige gevolgen van de zonden zijn verwijderd door Christus aan te nemen als Verlosser. Maar de gevolgen van de zonden die het onmogelijk maken correct en juist te leven moeten nog verwijderd worden door bepaalde manieren van counseling.'*²⁹

²⁷ Wilkin van de Kamp, *Bevrijd van banden, over verborgen dynamieken in onze relaties*, Blz 97-98.

²⁸ Anderson, Op.cit., p. 15.

Koch ziet het zo dat de mensen die zich met occulte zaken hebben bezig gehouden altijd een gebed bidden om afstand te doen van die zaken voordat ze in staat zijn te begrijpen wat vergeving van zonden is.³⁰

Eerst leek dit nodig te zijn om mensen vrij te krijgen van occulte achtergronden en gebondenheid. Het groeide echter uit tot een algemeen principe. Er lijkt een duidelijk onderscheid te zijn ontstaan tussen gecounselde – genezen mensen en niet gecounselde – niet genezen mensen.

Dat heeft tot gevolg dat er een duidelijk verschil is tussen Christenen die 'verlicht' zijn en Christenen die 'niet verlicht' zijn. Een schrijver bevestigt dat de mensen die 'verlicht' zijn pas werkelijk de waarheid erkennen van wat het occulte inhoudt als ze openlijk een belijdenis hebben gegeven van elke zonde die zij ooit gedaan hebben.³¹

Veel counselors onderwijzen dat de bevrijding en verlossing van satans onderdrukking plaats vindt door een gebed in de vorm van een declaratie. **Anderson** beveelt het volgende aan:

'Ik verklaar en doe hierbij afstand van alle zonden van mijn voorouders. Als iemand die verlost is van de machten van het duister en geplaatst ben in het Koninkrijk van Gods Zoon. Hiermee zeg ik alle demonische werkingen op die naar mij zijn overgegaan van mijn voorouders. Als iemand die gekruisigd en opgestaan is met Christus en in Hem in de hemelse gewesten zit. Ik doe afstand van alle satanische invloeden gericht naar mij en mijn bediening. Ik declareer hierbij dat elke vloek van satan en zijn werkers afgedaan is. Ik spreek tegen satan en al zijn werkers uit dat Christus een vloek voor mij is geworden (Gal 3:13) toen Hij aan het kruis stief voor mijn zonden'.³²

White beveelt de volgende stappen aan:

- *Erken de bron van de zonden die uit het voorgeslacht komen.*
- *Bid voor vergeving van deze zonden zoals Leviticus 26:40 het voorschrijft.*
- *Vergeef je voorouders.*
- *Houd het avondmaal.*
- *Bid in Jezus' naam dat je afgescheiden mag zijn van de zonden van je voorouders.*

Anderson denkt dat je je niet moet inlaten met de uitdrijving van demonen. Dit is een streek van satan die meer schade brengt dan goed doet.³³

Kraft daarentegen is voorstander om met de demonen te communiceren en ze uit te drijven om zonden van het voorgeslacht te overwinnen:

30. Koch, *Occult Bondage and Deliverance*, p. 99.

31. Emil Kremer, *Geöffnete Augen*, p. 41.

32. Anderson, *Op.cit.*, the quote is only half of Anderson's declaration. I have not quoted the prayer.

33. Neil T. Anderson, "Finding Freedom in Christ", in *Wrestling with Dark Angels*, pp.127-133.

*'Als er vermoeden bestaat dat er generatiebindingen zijn in welke vorm dan ook moet je bevestiging krijgen bij woord of kennis of van de demon. Zeg dan ongeveer het volgende :in de naam van Jezus, neem ik gezag over de demon van depressie die door de vadersbloedlijn is gekomen. Ik verbreek die in de naam van Jezus. Het is niet altijd duidelijk wat er gebeurt. Maar het is beter het zekere voor het onzekere te nemen, baat het niet dan schaadt het niet. Het is beter om de banden met geesten uit het verleden te verbreken dan er één te missen!'*³⁴

*Hetzelfde kan ook toegepast worden in de vorm van een gebed bij kinderen en geadopteerde kinderen.*³⁵

Koch verklaart dat een gebed waarin afstand gedaan wordt van de generatie belastende zaken de persoon alle rechten van satan verbreekt zowel officieel als gerechtelijk.³⁶

Drie argumenten vanuit het NT worden aangedragen voor een bevrijdingsgebed:

- Jezus en Zijn apostelen lieten zien dat zij macht hadden over demonen. Ze gaven opdracht om uit de mensen te gaan.
- Jezus gaf Christenen het gezag om demonen te binden (Matt. 18:18).
- Paulus heeft satan verworpen (2 Cor. 4:2.)³⁷

^{34.} Kraft, Op.cit., p. 189, emphasis that of the author. Though this may sound extreme, Kraft is not viewed as an extremist in evangelical circles. He is a professor of Anthropology at Fuller Seminary. His views and ministry are highly respected among those in the Third Wave movement.

^{35.} White, Op.cit., pp. 116-122; Neil T. Anderson, *The Seduction of our Children*, pp. 22-24.

^{36.} Koch, *Occult Bondage and Deliverance*, p. 100.

^{37.} See Koch, Op.cit., p. 101; Kremer, *Geöffnete Augen*, p. 45; L. Grant McKlung, Jr., "Pentecostal/Charismatic Understanding of Exorcism", in *Wrestling with Dark Angels*, pp. 196-199; White, Op.cit., p. 134.

Een analyse van de OT-teksten

Het is van groot belang een goed beeld te hebben van de Oud-Testamentische tekst die veelvuldig wordt aangedragen om de bovengenoemde positie te ondersteunen. De gedachte dat een jongere generatie de gevolgen ondervindt en de schuld draagt van voorgaande generaties, is wijd geaccepteerd. Het Duitsland van nu ondervindt nog steeds de gevolgen van de Tweede Wereldoorlog. De schuld en de schaamte lijken de Duitsers nu nog ten deel te vallen. Elk jaar worden nog bommen gevonden uit de Tweede Wereldoorlog. Zo worden we elke keer weer herinnerd aan de zonden van eerdere generaties. Het lijkt een vervulling te zijn van Exodus 20:5.

I. “Die de ongerechtigheid der vaders bezoek aan de kinderen...”

A. Hoe belangrijk is deze tekst?

Het Bijbelgedeelte “DIE DE ONGERECHTIGHEID DER VADEREN BEZOEK AAN DE KINDEREN, AAN HET DERDE EN AAN HET VIERDE GESLACHT VAN HEN DIE MIJ HATEN” (Ex. 20:5; 34:7; Num. 14:18; Deut. 5:9; Jer. 32:18). Dit is in veel gevallen de sleuteltekst die gebruikt wordt. Dit gebod lijkt ook aan de basis te liggen van een aantal gebeden (Neh. 1 and 9, Ezra 9, Dan. 9). Het concept dat de straf die de vaders verdienden, doch die op de kinderen terecht kwam, is terug te vinden in een spreuk (Jer. 31:30; Lam. 5:7; Eze. 18:2). We zien in het OT dat oordeel en straf van generatie op generatie overdraagbaar waren.

B. Mogelijke interpretaties

Er zijn eigenlijk vier interpretaties van het Bijbelgedeelte. Mogelijk zijn er meer, maar deze kunnen waarschijnlijk geplaatst worden onder de vier die hier genoemd worden.

Ex. 20:5: Die de ongerechtigheid der vaders bezoek aan de kinderen, aan het derde en aan het vierde geslacht van hen die Mij haten.

1^e interpretatie:

De straf komt op de volgende generaties, schuldig of niet, zij zullen de straf van de voorouders krijgen (Heinisch,³⁸ Cole³⁹, Cook⁴⁰). De groep die bidt voor bevrijding zoals boven omschreven, neemt meestal deze interpretatie over. Niet alleen de vloek, maar ook de zonde wordt overgedragen.

2^e interpretatie:

Een andere wijze waarop de tekst benaderd wordt, is nagenoeg gelijk aan de eerste. Zonde en straf worden overgedragen, schuldig of niet. Maar er wordt een kleine variatie gegeven dat het om een primitieve stelling ging voor Israël als een collectieve groep mensen (Dillmann⁴¹ en Robinson⁴²).

^{38.} Paul Heinisch, *Das Buch Exodus Übersetzt und erklärt*, p. 153.

^{39.} R. Alan Cole, *Exodus, An Introduction and Commentary*, p. 156.

^{40.} F.C. Cook, *The Holy Bible, with an Explanatory and Critical Commentary*, Vol. I, p. 332.

^{41.} August Dillmann, *Exegetisches Handbuch zum Alten Testament: Exodus und Leviticus*, p. 232.

3^e interpretatie:

Een derde zienswijze op de uitleg geeft aan dat de straf van de vaders neerkomt op de kinderen die dezelfde zonde praktiseren (Bush, Calvin, Davis, Gispen, Fausset, and Keil).⁴³

Bij deze laatste zienswijze komen 2 varianten voor met een minimaal verschil en een mogelijkheid om deze twee samen te voegen.

De eerste legt de nadruk op de goddeloze wandel van de vader die als voorbeeld dient voor de kinderen. Het gaat om een vader die niet leeft onder de leiding van de Heilige Geest en enkel doet wat goed is in zijn ogen. De kinderen zien dit voorbeeld en slaan dezelfde weg in. Ze volgen daarmee het voorbeeld van de vorige generatie en worden zo gevormd om de goddeloze wandel voort te zetten.

Dan is er nog de variant waarbij de kinderen gestraft worden als ze dezelfde zondige weg volgen als hun vaders. Straf wordt alleen gegeven aan hen die God 'haten'. De kinderen die God haten, zullen dezelfde straf krijgen als hun vaders. Degene die God liefheeft, zal barmhartigheid ontvangen.⁴⁴

4^e interpretatie:

Een vierde mogelijke interpretatie is dat het oordeel over een ieder komt die toen leefde. Het vermelden van de 3de en 4de generatie is een referentie naar een heel geslacht. In ons leven zien we ongeveer 3 tot 4 generaties.⁴⁵ Anderen erkennen gewoon dat de vloek niet verder gaat dan het derde of vierde geslacht (Lange en Lindars⁴⁶).

C. De context

De eerste keer dat de tekst door God aangedragen wordt, is bij het opstellen van het verbond met Israël op de berg Sinai (Ex. 20:4-5). God maakt Zijn karakter bekend en laat zien dat Hij een jaloers God is.

EXODUS 20:5-6 GIJ ZULT U VOOR DIE NIET BUIGEN, NOCH HEN DIENEN; WANT IK, DE HERE, UW GOD, BEN EEN NAIJVERIG GOD, DIE DE ONGERECHTIGHEID DER VADEREN BEZOEK AAN DE KINDEREN, AAN HET DERDE EN AAN HET VIERDE GESLACHT VAN HEN DIE MIJ HATEN, 6 EN DIE BARMHARTIGHEID DOE AAN DUIZENDEN VAN HEN DIE MIJ LIEFHEBBEN EN MIJN GEBODEN ONDERHOUDEN.

^{42.} H. Wheeler Robinson, *Inspiration and Revelation in the Old Testament*, p. 83; This view of Robinson is most fully expressed in his article, "The Hebrew conception of Corporate Personality", in *Werden und Wesen des Alten Testaments*, pp. 46-60.

^{43.} See John Calvin, *Institutes of the Christian Religion*, Vol. I John Murray, Transl., pp. 331-332; George Bush, *Notes on the Book of Exodus*, Vol. I, pp. 273-275; John J. Davis, *Moses and the Gods of Egypt*, pp. 202-203; W.H. Gispen, *Korte verklaring der Heilige Schrift: Exodus II*, pp. 66-67 A.R. Fausset in *JFB*, I., p. 357; C.F. Keil & Delitzsch, *Commentary on the Old Testament*, vol I, p. 397.

^{44.} Keil & Delitzsch, *Commentary on the Old Testament*, vol I, p. 397

^{45.} Mosche Weinfeld, *Deuteronomy 1-11*, AB, p. 257.

^{46.} John Peter Lange, *Commentary on the Holy Scriptures: Exodus*, p. 179, Barnabas Lindars, "Ezekiel and Individual Responsibility", *Vetus Testamentum*, 1965, p. 457.

NUMERI 14:18 DE HERE IS LANKMOEDIG EN GROOT VAN GOEDERTIERENHEID, VERGEVENDE ONGERECHTIGHEID EN OVERTREDING, HOEWEL HIJ ZEKER NIET ONGESTRAFT LAAT, MAAR DE ONGERECHTIGHEID DER VADEREN BEZOEK AAN DE KINDEREN, AAN HET DERDE EN VIERDE GESLACHT.

DEUTERONOMIUM 5:9-10 GIJ ZULT U VOOR DIE NIET BUIGEN, NOCH HEN DIENEN; WANT IK, DE HERE, UW GOD, BEN EEN NAIJVERIG GOD, DIE DE ONGERECHTIGHEID DER VADEREN BEZOEK AAN DE KINDEREN EN AAN HET DERDE EN AAN HET VIERDE GESLACHT VAN HEN DIE MIJ HATEN, 10 EN DIE BARMHARTIGHEID DOE AAN DUIZENDEN VAN HEN DIE MIJ LIEFHEBBEN EN MIJN GEBODEN ONDERHOUDEN.

Nadien wordt het aan een volgende generatie gegeven bij de inname van Kanaän (Deut. 5:9). De context van de teksten is nagenoeg gelijk.

De genade en barmhartigheid worden net zo duidelijk, of zelfs meer benadrukt dan de troon van God. Tot in het derde en vierde geslacht tegenover duizenden. Dit moet zeker meegenomen worden in de interpretatie van de hele tekst.

D. De tekst onderzoeken

1. Bezoek

'Paqadh' wordt vertaald als 'bezoek, aandacht schenken, straffen, rekenen, belasten'.

Het omschrijft Gods handelen naar anderen. God is jaloeers en hoe deze jaloezie gestalte krijgt en tot uiting komt, is te zien in het 'bezoeken'.

Brown, Driver en Briggs geven de volgende betekenissen aan paqadh: pay attention to, seek, visit, visit upon (including, in the sense of punish), muster, number, appoint, assign.⁴⁷

PSALM 8:5 WAT IS DE MENS, DAT GIJ ZIJNER GEDENKT,

JOB 7:17 WAT IS DE MENS, DAT GIJ HEM ZO GROOT ACHT EN UW AANDACHT OP HEM VESTIGT,

GENESIS 18:10 10 EN HIJ ZEIDE: VOORZEKER ZAL IK OVER EEN JAAR TOT U WEDERKEREN, EN DAN ZAL UW VROUW SARA EEN ZOON HEBBEN. EN SARA LUISTERDE BIJ DE INGANG DER TENT, DIE ZICH ACHTER HEM BEVOND.

RUTH 1:6 DAT DE HERE NAAR ZIJN VOLK OMGEZIEN HAD

Genesis 50:24, Exodus 3:16; 1 Samuel 2:21 geven dezelfde gedachte weer.

God onderneemt zelf een actie in iemands leven.

Wanneer het woord gebruikt wordt met het voorzetsel 'al' betekent het 'bezoeken' of 'straffen' en dat komt 42 keer voor in de Hebreeuwse tekst van de Bijbel.⁴⁸

^{47.} BDB, s.v. "paqad", pp. 823-824.

^{48.} BDB, s.v. "paqad", p. 823.

Dit voorzetsel wordt ook elke keer gebruikt in de teksten over Gods actie naar de generaties van de toekomst.

Hosea 1:4 De HERE zeide tot hem: Noem hem Jizreël, want het zal niet lang meer duren of ik zal de bloedschuld van Jizreël bezoeken aan Jehu's huis, en een einde maken aan het koninkrijk van het huis Israëls.

Hos. 2:15; 4:9,14; 9,9; Jes. 13:11; 24:21; 26:21; Jer. 9:24; 11:22; 21:14; Sef. 1:8,9,12; 3:7.

De NIV lijkt hier dus een goede vertaling te geven:

EXODUS 20:5 PUNISHING THE CHILDREN FOR THE SIN OF THE FATHERS TO THE THIRD AND FOURTH GENERATION OF THOSE WHO HATE ME,

NBV:

EXODUS 20:5 VOOR DE SCHULD VAN DE OUDERS LAAT IK DE KINDEREN BOETEN, EN OOK HET DERDE GESLACHT EN HET VIERDE, WANNEER ZE MIJ HATEN;

NBG:

Exodus 20:5 Gij want Ik, de HERE, uw God, ben een naijverig God, die de ongerechtigheid der vaderen bezoek aan de kinderen, aan het derde en aan het vierde geslacht van hen die Mij haten,

HSV:

EXODUS 20:5 DIE DE MISDAAD VAN DE VADEREN VERGELDT AAN DE KINDEREN, AAN HET DERDE EN VIERDE GESLACHT VAN HEN DIE MIJ HATEN, MAAR DIE BARMHARTIGHEID DOET AAN DUIZENDEN VAN HEN DIE MIJ LIEFHEBBEN EN MIJN GEBODEN IN ACHT NEMEN.

Exodus 34:6-7 DE HERE GING AAN HEM VOORBIJ EN RIEP: HERE, HERE, GOD, BARMHARTIG EN GENADIG, LANKMOEDIG, GROOT VAN GOEDERTIERENHEID EN TROUW, 7 DIE GOEDERTIERENHEID BESTENDIGT AAN DUIZENDEN, DIE ONGERECHTIGHEID, OVERTREDING EN ZONDE VERGEEFT; MAAR (DE SCHULDIGE) HOUDT HIJ ZEKER NIET ONSCHULDIG, DE ONGERECHTIGHEID DER VADEREN BEZOEKENDE AAN KINDEREN EN KINDSKINDEREN, AAN HET DERDE EN VIERDE GESLACHT.

Conclusie

De beste conclusie is dat God de toekomstige generaties zal straffen voor de schuld van de voorgaande generaties (Matt. 23:35). Maar er is meer, het laat ook zien dat God niet dezelfde zonden van de ouders in de levens van de kinderen brengt. Het is dus niet nodig om satan de schuld te geven en om satan in gebed te verdrijven. God is het die hier de opvolgende generaties zelf schuldig stelt voor de zonden van voorgaande generaties.

2. Het derde en het vierde geslacht

Grammaticaal is het onjuist om te stellen dat de vierde generatie nog schuldig is en de vijfde vrij is van schuld. De woorden 'aan het derde en aan het vierde' worden meer als een literair instrument gebruikt om meerdere generaties aan te duiden.⁴⁹

3. Hatén

Het omschrijft een expressieve en emotionele uiting naar een andere persoon en naar objecten die slecht, verachtelijk zijn. Het tegenovergestelde van waar iemand voor staat en er zodoende dus ook geen enkele relatie mee wil hebben of onderhouden. Het is het tegengestelde van liefde en geliefd zijn. Liefde trekt aan en bindt samen, haat stoot af en brengt verdeeldheid.⁵⁰

Het woord wordt gebruikt voor mensen die andere mensen haten. Maar we komen het woord ook een aantal keer tegen waarbij mensen God haten:

2 KRONIEKEN 19:1-2 TOEN JOSAFAT, DE KONING VAN JUDA, BEHOUDEN NAAR ZIJN HUIS TE JERUZALEM TERUGKEERDE, GING DE ZIENER JEHU, DE ZOON VAN CHANANI, HEM TEGEMOET EN ZEIDE TOT KONING JOSAFAT: MOOGT GIJ DE GODDELOZE HELPEN EN BEVRIEND ZIJN MET HEN DIE DE HERE HATEN?

PSALM 21:8-9 8 WANT DE KONING VERTROUWT OP DE HERE EN DOOR DE GOEDERTIERENHEID DES ALLERHOOGSTEN WANKELT HIJ NIET. 9 UW HAND ZAL AL UW VIJANDEN VINDEN, UW RECHTERHAND ZAL UW HATERS VINDEN.

MICHA 3:1-3 EN IK ZEIDE: HOORT TOCH, HOOFDEN VAN JAKOB EN LEIDSLIEDEN VAN HET HUIS ISRAËLS, MOEST GIJ HET RECHT NIET KENNEN? 2 GIJ DIE HET GOEDE HAAT EN HET KWADE LIEFHEBT, DIE DE LIEDEN DE HUID AFSTROOPT EN HET VLEES VAN HUN GEBEENTE; 3 JA, DIE HET VLEES VAN MIJN VOLK EET, EN HUN DE HUID AFTREKT, EN HUN BEENDEREN BREEKT EN ZE UITEENLEGT ALS VLEES IN EEN POT OF IN EEN KETEL.

Het spreekt over mensen die het kwaad lief hebben en het goede haten en daarmee dus ook een haat naar God hebben.

EXODUS 20:5-6 5 GIJ ZULT U VOOR DIE NIET BUIGEN, NOCH HEN DIENEN; WANT IK, DE HERE, UW GOD, BEN EEN NAIJVERIG GOD, DIE DE ONGERECHTIGHEID DER VADEREN BEZOEK AAN DE KINDEREN, AAN HET DERDE EN AAN HET VIERDE GESLACHT VAN HEN DIE MIJ HATEN,

In deze tekst in Exodus gaat het daarom dat God haat wie afgoderij bedrijft. Een persoon die God haat in het OT was geen Israëliet die een klein detail in zijn theologie fout had. Het was niet een aanbidder van God die een inconsequente levensstijl had. Het was geen jood die wat meer inzicht nodig had in de weg van de Heer. Een hater van God was een persoon die niets met God te maken wilde hebben, al was hij niet openlijk een afgodendienaar.

⁴⁹. E. Kautsch, *Gesenius' Hebrew Grammar*, p. 437.

⁵⁰. *TWOT*, s.v. "sanā," by Gerhard Van Groningen p. 880.

Iemand die God haat, is iemand die tegen Gods regels ingaat, Gods woorden negeert en Hem haat.

Het is daarom ook essentieel om de woorden van haat en liefde te zien in relatie tot Gods genade en Gods staf.

Als we Exodus 20:5 lezen, is het niet geheel duidelijk of de kinderen dezelfde zonden begaan als hun ouders. Deze tekst alleen is niet genoeg om duidelijk en onomstotelijk te bepalen of de kinderen ook werkelijk dezelfde zonden begaan als de vaders. Maar vers 6 geeft daar wel de mogelijkheid voor. Dus in de context heeft het er alles van weg dat de kinderen in de voetsporen van hun vaders wandelen. Ook al zijn er legio voorbeelden (Hiskia, Josia) in de Bijbel waar de zoon anders wandelt dan zijn vader en daarmee onder Gods zegen in plaats van onder Gods toorn kwam.

E. Conclusie van de woorden en de grammatica

Het is eenvoudig en duidelijk dat God een jaloez God is. Die jaloezheid werkt in Hem een enorme emotie op tegen alles wat Hij goed en glorieus vindt, wat Zijn naam eert. Het afwijken van dat wat door God als hoogste goed wordt gezien, ontsteekt in God een enorme sterke passie van jaloezie.

De gevolgen gaan over van generatie op generatie en de woorden in Exodus 20:5 zijn duidelijk dat God de straf en de schuld van de voorgaande generaties laat overgaan op de volgende generaties. Het is hoogstwaarschijnlijk dat de kinderen de zonden van de ouders overnemen door een verkeerd voorbeeld van de vaders, maar de nadruk ligt wel op de schuld van het voorgeslacht. We moeten goed begrijpen dat dit allemaal tijdelijke straffen zijn die verder gaan dan een starre interpretatie tot het vierde geslacht. Deze oordelen zijn tijdelijk en niet eeuwig, wel gaan de gevolgen generaties lang door. Wat we zeker niet mogen vergeten, is de grotere nadruk op Gods genade en vergeving voor hen die God lief hebben, tot in het duizendste geslacht. De tekst en context gaan niet alleen over oordeel.

De conclusie dat God altijd de zonden van het voorgeslacht aanrekent, is totaal ongegrond. Dat God in deze context wel zegt de kinderen te straffen voor de zonden van de ouders is duidelijk. Maar we moeten ook het tegengestelde benoemen. Datgene wat direct daarop volgt, is de genade en liefde van God voor hen die Hem lief hebben. De context geeft een duidelijke balans.

Daarbij lijkt de nadruk te liggen op de kinderen die dezelfde zonden begaan als de ouders. Maar Exodus 20:5 is geen geestelijke wet die volgende generaties bindt aan dezelfde zonden als hun voorgeslacht.

EXODUS 20:5-6 5 GIJ ZULT U VOOR DIE NIET BUIGEN, NOCH HEN DIENEN; WANT IK, DE HERE, UW GOD, BEN EEN NAIJVERIG GOD, DIE DE ONGERECHTIGHEID DER VADEREN BEZOEK AAN DE KINDEREN, AAN HET DERDE EN AAN HET VIERDE GESLACHT VAN HEN DIE MIJ HATEN, 6 EN DIE BARMHARTIGHEID DOE AAN DUIZENDEN VAN HEN DIE MIJ LIEFHEBBEN EN MIJN GEBODEN ONDERHOUDEN.

II. Verbond met Israel

Hier komen we op het meest belangrijke punt van de hele discussie. We hebben in het voorgaande gezien dat er in de woorden alle reden is om te geloven dat God volgende generaties straft voor de daden van de voorgaande generaties in Israël.

De context is van enorm belang want daarin ligt de sleutel om tot een juiste interpretatie van deze teksten te komen. Het gaat in de context om een verbond van God met het volk Israël, een verbondscontext. Het niet interpreteren van de teksten in deze context heeft veel misinterpretaties gegeven.⁵¹

Wat is de context? Dat zijn de 10 geboden. Zij zijn integraal onderdeel van het Mozaïsche Verbond, een verbond gesloten met het volk Israël en God, het plan van God met Israel :

EXODUS 19:3-8 3 TOEN KLOM MOZES OP TOT GOD, EN DE HERE RIEP TOT HEM VAN DE BERG, EN ZEIDE: ZÓ ZULT GIJ ZEGGEN TOT HET HUIS VAN JAKOB EN MEEDELEN AAN DE ISRAËLIETEN: 4 GIJ HEBT GEZIEN, WAT IK DE EGYPTENAREN HEB AANGEDAAN, EN DAT IK U OP ARENDSVLEUGELN GEDRAGEN EN TOT MIJ GEBRACHT HEB. 5 NU DAN, INDIEN GIJ AANDACHTIG NAAR MIJ LUISTERT EN MIJN VERBOND BEWAART, DAN ZULT GIJ UIT ALLE VOLKEN MIJ TEN EIGENDOM ZIJN, WANT DE GANSE AARDE BEHOORT MIJ. 6 EN GIJ ZULT MIJ EEN KONINKRIJK VAN PRIESTERS ZIJN EN EEN HEILIG VOLK. DIT ZIJN DE WOORDEN DIE GIJ TOT DE ISRAËLIETEN SPREKEN ZULT. 7 TOEN KWAM MOZES EN ONTBOOD DE OUDSTEN VAN HET VOLK EN LEGDE HUN AL DEZE WOORDEN DIE DE HERE HEM GEBODEN HAD, VOOR. 8 EN HET GEHELE VOLK ANTWOORDDE EENPARIG: ALLES WAT DE HERE GESPROKEN HEEFT, ZULLEN WIJ DOEN. EN MOZES BRACHT DE WOORDEN VAN HET VOLK WEDER AAN DE HERE OVER

Het begin van het verbond met Israël is door Mozes gegeven in Exodus 19. Het is een verbond dat nog steeds geldig is aan het eind van de woestijnreis:

DEUTERONOMIUM 5:2-3 DE HERE, ONZE GOD, HEEFT MET ONS EEN VERBOND GESLOTEN OP HOREB. 3 NIET MET ONZE VADEREN HEEFT DE HERE DIT VERBOND GESLOTEN, MAAR MET ONS, ZOALS WIJ HIER HEDEN ALLEN IN LEVEN ZIJN.

Het was een nationaal verbond, geen individueel verbond:

EXODUS 19:5-6 NU DAN, INDIEN GIJ AANDACHTIG NAAR MIJ LUISTERT EN MIJN VERBOND BEWAART, DAN ZULT GIJ UIT ALLE VOLKEN MIJ TEN EIGENDOM ZIJN, WANT DE GANSE AARDE BEHOORT MIJ. 6 EN GIJ ZULT MIJ EEN KONINKRIJK VAN PRIESTERS ZIJN EN EEN HEILIG VOLK.

Het volk gaf in zijn geheel antwoord en bevestigde dat God een verbond met hun als volk gesloten had:

EXODUS 19:8 EN HET GEHELE VOLK ANTWOORDDE EENPARIG: ALLES WAT DE HERE GESPROKEN HEEFT, ZULLEN WIJ DOEN.

EXODUS 24:3 3 TOEN KWAM MOZES EN DEELDE HET VOLK AL DE WOORDEN DES HEREN EN AL DE VERORDENINGEN MEE, EN HET GEHELE VOLK ANTWOORDDE EENSTEMMIG: AL DE WOORDEN, DIE DE HERE GESPROKEN HEEFT, ZULLEN WIJ DOEN.

⁵¹ U. Cassuto, *A Commentary on the Book of Exodus*, p. 243.

Het werd een verbond verzegeld door een bloedoffer. Het volk beloofde wederom te doen wat God van hen vroeg:

EXODUS 24:5-7 5 TOEN ZOND HIJ DE JONGELINGEN DER ISRAËLIETEN HEEN, EN ZIJ BRACHTEN BRANDOFFERS EN OFFERDEN STIEREN ALS VREDEOFFERS VOOR DE HERE. 6 DAAROP NAM MOZES DE HELFT VAN HET BLOED EN DEED HET IN BEKKENS, EN DE ANDERE HELFT VAN HET BLOED SPRENGDE HIJ OP HET ALTAAR. 7 HIJ NAM HET BOEK DES VERBONDS EN LAS HET VOOR DE OREN VAN HET VOLK EN ZIJ ZEIDEN: ALLES WAT DE HERE GESPROKEN HEEFT, ZULLEN WIJ DOEN EN DAARNAAR ZULLEN WIJ HOREN. 8 TOEN NAM MOZES HET BLOED EN SPRENGDE HET OP HET VOLK EN HIJ ZEIDE: ZIE, HET BLOED VAN HET VERBOND DAT DE HERE MET U SLUIT, OP GROND VAN AL DEZE WOORDEN.

Het was een nationaal verbond, een collectief verbond waarbij God het hele volk verantwoordelijk hield. Het was geen individueel verbond. De zegeningen waren nationaal, maar ook de vloeken waren nationaal (Deut. 28-29; Lev. 26:1-46). De beloften waren ook voor volgende generaties, zowel zegen als vloek.

Israël was niet een familie die door God geadopteerd was als een etnische, politieke en sociale eenheid. Het was een familie door de Heer gevormd, verlost en beschermd met God als 'Vader' van deze familie. De kinderen, Israël, moeten de Vader imiteren in Zijn activiteit... de kinderen moeten daarentegen ook de wensen van de Vader respecteren en Hem respecteren, dankbaar zijn en doen wat de Vader vraagt.⁵²

Van geen enkele andere groep kan dat gezegd worden. Het gevolg was dat niemand individueel voor zichzelf kon leven, zijn wandel had gevolgen voor anderen en de effecten konden doorgaan in meer dan één generatie.⁵³

LEVITICUS 26:1-3 GIJ ZULT U GEEN AFGODEN MAKEN; EEN GESNEDEN BEELD NOCH EEN GEWIJDE STEEN ZULT GIJ U OPRICHTEN; OOK EEN STEEN MET BEELDHOUWWERK ZULT GIJ IN UW LAND NIET ZETTEN, OM U DAARVOOR NEDER TE BUIGEN, WANT IK BEN DE HERE, UW GOD. 2 MIJN SABBATTEN ZULT GIJ HOUDEN EN MIJN HEILIGDOM ONTZIEN, IK BEN DE HERE. 3 INDIEN GIJ IN MIJN INZETTINGEN WANDELT EN MIJN GEBODEN NAUWGEZET IN ACHT NEEMT,

Dit is een gelijkaardige intro als Exodus 20. Het is een verbod op afgoderij. Maar het stopt vlak voor het gedeelte van ongerechtigheid van voorouders aan de kinderen en het zegenen aan duizenden. De rest van het hoofdstuk illustreert namelijk op een heel grafische wijze beide scenario's (God lief hebben en God haten)⁵⁴:

Leviticus 26: 3-13: Gods barmhartigheid aan alle generaties die Hem liefhebben. Dit is de grafische illustratie van 'die barmhartigheid doe aan duizenden van hen die Mij liefhebben en mijn geboden onderhouden'.

Leviticus 26:14-39 De grafische illustratie van 'de ongerechtigheid der vadersen bezoekend aan de kinderen, aan het derde en aan het vierde geslacht van hen die Mij haten'

⁵². Walter Kaiser, *Toward an Old Testament Theology*, p. 102

⁵³. P.C. Craigie, *The Book of Deuteronomy*, p. 312.

⁵⁴ Jetro Wils, *De machtige Roep Gods* (deel 7), preek van 9 januari 2011 Bijbelgemeente Ebenezer.

Israël heeft die hele escalatie van vloeken ondervonden en uiteindelijk zijn ze de ballingschap in gegaan. Waarom? (v39) Omdat de ene generatie de andere volgde in afgoderij. De kinderen van Israël wandelden in de zonden van hun voorouders en gaven ze door aan de volgende generatie door pedagogie, opvoeding. En na een aantal generaties van dieper en dieper zinken in afgoderij heeft de Heer het ganse volk in de ban geslagen en gedeporteerd naar Assyrië en Babylonië⁵⁵.

God waarschuwde het volk van Israël vanaf de prille start van het Mozaïsche verbond: als je Mijn wetten onderhoudt, word je gezegend, als je Mij ongehoorzaam bent, word je vervloekt. En hoe meer je volhardt in ongehoorzaamheid en haat naar Mij, hoe zwaarder de vloek steeds wordt⁵⁶.

In deze verbondscontext geeft God ook duidelijk aan wat de gevolgen van gehoorzaamheid en ongehoorzaamheid zijn. Als ze zwaar gestraft worden en uiteindelijk uit het land gezet zijn (Lev. 26:29), als ze in ballingschap waren weg gevoerd was er de opdracht om zonden te belijden, ook de zonden van het voorgeslacht.

LEVITICUS 26:40-42 MAAR BELIJDEN ZIJ HUN ONGERECHTIGHEID EN DIE HUNNER VADEREN, IN DE ONTROUW WAARMEDE ZIJ TEGEN MIJ ONTROUW ZIJN GEWEEST, EN OOK DAT ZIJ ZICH TEGEN MIJ VERZET HEBBEN, - 41 OOK IK VERZETTE MIJ TEGEN HEN EN BRACHT HEN IN HET LAND HUNNER VIJANDEN - OF VERNEDERT ZICH DAN HUN ONBESNEDEN HART EN BOETEN ZIJ DAN HUN ONGERECHTIGHEID, 42 DAN ZAL IK MIJN VERBOND MET JAKOB GEDENKEN; OOK MIJN VERBOND MET ISAAK EN OOK MIJN VERBOND MET ABRAHAM ZAL IK GEDENKEN, EN IK ZAL HET LAND GEDENKEN.

Dit wordt ook gedaan door Daniel (Dan.9), Ezra (Ezr. 9) en Nehemia (Neh. 9). Zij beleden de zonden van het voorgeslacht, van hun voorvaderen. Dit deden zij in gehoorzaamheid aan het verbond dat met Mozes gemaakt was. De zonde en gehoorzaamheid waren een nationale zaak, het was een zaak van het collectief. Dit alles vloeide voort uit de aard van het verbond met Israël. Ze waren collectief verantwoordelijk en ook de individuen die gehoorzaam waren, droegen de staf voor het collectief. Daarin zien we ook een diepe nederigheid in de mensen die dit verbond serieus namen en er zo ook naar streefden om in gehoorzaamheid te wandelen.

Deze gedachte wordt ook bevestigd in de boeken van Job, Spreuken en Prediker. In deze boeken wordt de oorzaak van zonden duidelijk beschreven; de effecten en gevolgen worden er rijkelijk verwoord. Maar geen enkele hint is er, geen enkele keer wordt er gesproken over de zonden van de vaders, van het voorgeslacht. De boeken hebben veel meer een universele kijk op zonde en geen verbondscontext.

Ook in de boeken Jona en Nahum lezen we niets over de zonden van het voorgeslacht. Dit is ook te verklaren omdat deze boeken profetieën zijn tegen Nineve. Deze stonden buiten het verbond wat God had met Israël.

Conclusie

Om de tekst van Exodus juist te begrijpen, is het essentieel om deze in de context te plaatsen van een nationaal verbond. Het gaat hier niet om universele principes voor iedereen in elke

⁵⁵ Jetro Wils, De machtige Roep Gods (deel 7), preek van 9 januari 2011 Bijbelgemeente Ebenezer.

⁵⁶ Jetro Wils, De machtige Roep Gods (deel 7), preek van 9 januari 2011 Bijbelgemeente Ebenezer.

tijd. Het gaat in Exodus 20:5-6 om een tijdelijk morele en ethische code voor Israël alleen. Hierbij kregen ze de opdracht om de zonden van de ouders te belijden indien deze groot waren en tevens te verklaren waren als Gods oordeel op basis van het verbond dat Hij gesloten had met Israël. Daarvan hebben we ook voorbeelden, waarbij godsvruchtige mannen in ballingschap de zonden beleden van hun voorouders. Het was dus een verbond voor Israël, met opdrachten voor de Israëlieten waarvan we ook voorbeelden zien dat godsvruchtige mensen gehoorzaam waren om de zonden te belijden van hun voorouders. Als we dat niet in ogenschouw nemen, missen we de progressie in Gods woord en krijgen we ongekende problemen.

III. Het Oude Testament over zonde

Om over zonde te spreken, hoeven we niet lang te zoeken in het OT. Het is een boek over zonde, hoe de zonde begon en de gevolgen ervan. De zonde van vandaag is verbonden met de eerste zonde.

A De eerste zonde

De zonde kwam door één man in de wereld en door hem is heel de mensheid slecht en gevallen.

ROMEINEN 5:12 DAAROM, GELIJK DOOR ÉÉN MENS DE ZONDE DE WERELD IS BINNENGEKOMEN

ROMEINEN 5:17 WANT, INDIEN DOOR DE OVERTREDING VAN DE ENE DE DOOD ALS KONING IS GAAN HEERSEN DOOR DIE ENE,

ROMEINEN 5:19 WANT, GELIJK DOOR DE ONGEHOORZAAMHEID VAN ÉÉN MENS ZEER VELEN ZONDAREN GEWORDEN ZIJN,

B Duister in denken en een corrupt hart

GENESIS. 6:5 TOEN DE HERE ZAG, DAT DE BOOSHEID DES MENSEN GROOT WAS OP DE AARDE EN AL WAT DE OVERLEGGINGEN VAN ZIJN HART VOORTBRACHTEN TE ALLEN TIJDE SLECHTS BOOS WAS,

GENESIS. 8:21 21 TOEN DE HERE DE LIEFELIJKE REUK ROOK, ZEIDE DE HERE BIJ ZICHZELF: IK ZAL DE AARDBODEM NIET WEER VERVLOEKEN OM DE MENS, OMDAT HET VOORTBRENGSEL VAN DES MENSEN HART BOOS IS VAN ZIJN JEUGD AAN, EN IK ZAL AL WAT LEEFT NIET WEER SLAAN, ZOALS IK GEDAAN HEB.

JEREMIA.17:9 9 ARGLISTIG IS HET HART BOVEN ALLES, JA, VERDERFELIJK IS HET; WIE KAN HET KENNEN?

PREDIKER. 7:20 WANT NIEMAND OP AARDE IS ZO RECHTVAARDIG, DAT HIJ GOED DOET ZONDER TE ZONDIGEN.

JESAJA 64:6 WIJ ZIJN ALLEN GEWORDEN ALS EEN ONREINE, AL ONZE GERECHTIGHEDEN ALS EEN BEZOEDELD KLEED; WIJ VIELEN ALLEN AF ALS HET LOOF EN ONZE ONGERECHTIGHEDEN VOERDEN ONS WEG ALS DE WIND.

C Opsomming

- De mens zijn ogen gingen open (Gen. 3:7).
- De mens verloor zijn onschuld (Gen. 3:7).
- De mens schaamde zich (Gen. 3:7).
- De mens werd bang voor God (Gen. 3:9-10).
- De mens geeft de ander de schuld (Gen. 3:12).
- De mens geeft God de schuld (Gen. 3:12).
- De mens is in alles verkeerd (Gen. 6:5).
- De mens is boos van jongsaf aan (Gen 8:21).
- De mens is in zonde geboren (Ps. 51:7; 58:4; Job. 15:14; 25:4).
- De mens kent zijn eigen zonden niet (Job 13:23; Ps. 139:23-24).
- Het geweten van de mens was verstoord door zonde (Gen. 3:7-8).
- Geen enkel mens, niemand, is goed (Pred. 7:20).
- De mens is gebonden door zonden (Jer. 13:23).
- De mens zoekt de waarheid niet meer (Pred. 7:29).
- De mens wil onafhankelijk zijn (Spr.10:8; 15:5).
- De mens wil zijn als God (Jes. 14:10-15; PS. 10:3-4).
- De mens verleidt anderen tot zondigen (Spr. 1:10-14).
- Geen mens kan de ander verlossen (Ps. 49:8-9).
- De mens heeft geen mogelijkheid zichzelf te reinigen (Spr. 20:9; Jer. 2:22).
- De mens is dwaas (Ps. 14:1).
- Hij denkt onafhankelijk (Spr. 10:8; 15:5).
- De dwaas beoordeelt alles naar zijn eigen standaard (Spr. 14:16).
- Hij kan het zelfs niet fout hebben (Spr. 17:10).

D De mens is totaal verdorven in zijn hart

Dat is duidelijk, helder en overtuigend in het OT. Dit kwam doordat Adam als hoofd van het menselijk ras zondigde en wij dus met hem gevallen zijn en schuldig geboren worden.

JESAJA 43:27-28 UW EERSTE VADER HEEFT AL GEZONDIGD EN UW WOORDVOERDERS HEBBEN TEGEN MIJ OVERTREDEN; 28 DAAROM ONTWIJDDE IK OVERSTEN VAN HET HEILIGDOM EN GAF IK JAKOB PRIJS AAN DE BAN, ISRAËL AAN BESCHIMPINGEN.

Hier is hun vader, Abraham of Jacob en niet Adam; hun woordvoerders, Mozes, Samuël, Elia, allemaal woordvoerders van God. De beste mannen Gods waren niet volmaakt, maar zondig. De hele mensheid is schuldig. Het is mogelijk dat dit ook voor een deel verweven is in Exodus 20:5-6.

Mozes zijn kleinkinderen hadden geen neiging tot het doden van slaven. David zijn kinderen waren niet geboren met een neiging naar seksuele zonden. Zonde in het OT en NT laat zien dat alles, het totaal van het menselijk wezen, besmet is door de zonde.

E De gevolgen van zonde

Zonde gaat dus niet over van de ene op de andere generatie, maar de complete zondige natuur gaat over. Er gaat niets goeds mee omdat er niets goeds meer in de mens is overgebleven na de eerste zonde. De mens is totaal corrupt. Toch dragen kinderen vaak de gevolgen van de voorgaande generaties. Bijvoorbeeld een baby die verminkt wordt geboren doordat de moeder drugs en alcohol nuttigde tijdens de zwangerschap.

Hoe iemand leeft, bepaalt of deze een goed of slecht voorbeeld is:

JOB 4:8 WIE ONRECHT PLOEGEN EN MOEITE ZAAIEN, DIE MAAIEN HET.

SPREUKEN 22:8 WIE ONRECHT ZAAIT, ZAL ONHEIL OOGSTEN; DE STAF VAN ZIJN GRAMSCHAP ZAL VERGAAN.

HOSEA 8:7 WANT WIND ZAAIEN ZIJ EN STORM OOGSTEN ZIJ:

PSALM 126:5 WIE MET TRANEN ZAAIEN, ZULLEN MET GEJUICH MAAIEN.

SPREUKEN 11:18 MAAR WIE GERECHTIGHEID ZAAIT, HEEFT BLIJVEND GEWIN.

De gevolgen en effecten van de zonde kunnen per situatie verschillen. Er zijn bepaalde zaken waarvan God duidelijk gezegd heeft dat Hij die haat (Spr. 6:14). Daarvan zijn de gevolgen enorm, ze kunnen mensen voor hun hele leven achtervolgen, tot in volgende generaties.

F Het voorbeeld van ouders gaat over op kinderen

JEREMIA 9:12-16 WIE IS DE WIJZE MAN, DIE DIT BEGRIJPT, HIJ, TOT WIE DE MOND DES HEREN GESPROKEN HEEFT, DAT HIJ HET KAN VERKONDIGEN? WAAROM IS HET LAND TE GRONDE GEGAAN, DOODS GEWORDEN ALS DE WOESTIJN, WAAR NIEMAND DOORHEEN TREKT? 13 DE HERE ZEGT: OMDAT ZIJ MIJN WET VERLATEN HEBBEN, DIE IK HUN HAD VOORGELEGD, EN NIET AAN MIJN STEM GEHOOR GEGEVEN NOCH DAARNAAR GEWANDELD HEBBEN, 14 MAAR GEWANDELD HEBBEN NAAR DE VERSTOKTHEID VAN HUN HART, ACHTER DE BAÄLS AAN, ZOALS HUN VADEREN HUN HADDEN GELEERD. 15 DAAROM, ZO ZEGT DE HERE DER HEERSCHAREN, DE GOD VAN ISRAËL: ZIE, IK SPIJZIG HEN MET ALSEM, IK DRENK HEN MET GIFSAP; 16 IK VERSTROOI HEN ONDER DE VOLKEREN DIE ZIJ NIET KENNEN, ZIJ NOCH HUN VADEREN, IK ZEND HUN HET ZWAARD ACHTERNA, TOTDAT IK AAN HEN EEN EINDE ZAL GEMAAKT HEBBEN.

EZECHIËL 20:18 TOEN ZEIDE IK TOT HUN ZONEN IN DE WOESTIJN: WANDELT NIET NAAR DE INZETTINGEN VAN UW VADEREN, ONDERHOUDT HUN VERORDENINGEN NIET EN VERONTREINIGT U NIET MET HUN AFGODEN.

Door handelingen, houdingen en attitudes onderwijzen we anderen. Zo is het ook met gezichtsuitdrukkingen en gewoonten. Abraham was een leugenaar en zo ook zijn kleinzoon, dat was het voorbeeld dat hij gezien had.

Negatieve invloed:

2 Kron. 22:4 Hij deed wat kwaad is in de ogen des HEREN, evenals de leden van het huis van Achab, want zij waren zijn raadgevers, na de dood van zijn vader, tot zijn eigen verderf.

Positieve invloed:

Spr. 3:1-4 Mijn zoon, vergeet mijn onderwijzing niet en uw hart beware mijn geboden, 2 want lengte van dagen, en jaren van leven, en vrede zullen zij u vermeerderen. 3 Dat liefde en trouw u niet verlaten! Bind ze om uw hals, schrijf ze op de tafel van uw hart, 4 dan zult gij genegenheid en goedkeuring verwerven in de ogen van God en mensen.

G Oproep tot omkeer

PSALM 95:9 TOEN UW VADEREN MIJ VERZOCHTEN, MIJ OP DE PROEF STELDEN, OFSCHOON ZIJ MIJN WERK HADDEN GEZIEN.

PSALM 78:5-8 HIJ RICHTTE EEN GETUIGENIS OP IN JAKOB EN STELDE EEN WET IN ISRAËL, DIE HIJ ONZE VADEREN GEBOD HUN KINDEREN TE LEREN, 6 OPDAT HET VOLGENDE GESLACHT DIE ZOU KENNEN, DE KINDEREN, DIE GEBOREN ZOUDE WORDEN, DAT ZIJ ZOUDE OPSTAAN OM ZE TE VERTELLEN AAN HUN KINDEREN: 7 OPDAT DIE HUN VERTROUWEN OP GOD ZOUDE STELLEN, EN GODS WERKEN NIET VERGETEN, MAAR ZIJN GEBODEN BEWAREN; 8 EN NIET WORDEN GELIJK HUN VADEREN, EEN WEERBARSTIG EN WEERSPANNIG GESLACHT, EEN GESLACHT, ONSTANDVASTIG VAN HART, EN WELKS GEEST NIET TROUW WAS JEGENS GOD.

JEREMIA 7:23-24 HOORT NAAR MIJN STEM, DAN ZAL IK U TOT EEN GOD EN ZULT GIJ MIJ TOT EEN VOLK ZIJN, EN WANDELT OP DE GANSE WEG DIE IK U GEBIED, OPDAT HET U WELGA. 24 DOCH ZIJ HOORDEN NIET, NOCH NEIGDEN HUN OOR, MAAR ZIJ WANDELDEN NAAR DE VERSTOKTE OVERLEGGINGEN VAN HUN BOOS HART EN KEERDEN ZICH ACHTERWAARTS EN NIET VOORWAARTS,

H Het einde van zonde

Soms zien we dat zonde één of meerdere generaties overslaat en de straf op latere generatie neer komt?

Wat we hierin zien, is dat de straf vaak uitgesteld wordt.

SPREUKEN 16:25 SOMS SCHIJNT EEN WEG IEMAND RECHT, MAAR HET EINDE DAARVAN VOERT NAAR DE DOOD.

De straf van eerdere generaties wordt pas gegeven als de 'maat vol' is bij latere generaties. God laat zonden als het ware opstapelen om deze te straffen als de maat vol is. God wachtte met de Kanaänieten nog honderden jaren alvorens ze in een volgende generatie uit te moorden.

GENESIS 15:16 HET VIERDE GESLACHT ECHTER ZAL HIERHEEN WEDERKEREN, WANT EERDER IS DE MAAT VAN DE ONGERECHTIGHEID DER AMORIETEN NIET VOL.

JONA 1:2 MAAK U OP, GA NAAR NINEVE, DE GROTE STAD, EN PREDIK TEGEN HAAR, WANT HAAR BOOSHEID IS OPGESTEGEN VOOR MIJN AANGEZICHT.

MATTEÛS 23:32 MAAKT OOK GIJ DE MAAT UWER VADEREN VOL!

PSALM 73:17 TOTDAT IK IN GODS HEILIGDOMMEN INGING, EN OP HUN EINDE LETTE.

JESAJA 47:7 EN GIJ ZEIDET: IK BLIJF EEUWIG GEBIEDSTER, TERWIJL GIJ DEZE DINGEN NIET TER HARTE NAAMT NOCH AAN DE AFLOOP DAARVAN DACHT.

I Conclusie

Zonden zijn een persoonlijke zaak. Genesis 3 beschrijft haarfijn hoe zowel man als vrouw moedwillig, vrijwillig en bewust hebben gerebelleerd tegen hun Maker. Zij hebben moedwillig, vrijwillig en bewust gekozen voor zonde. Het gevolg is een mensheid gekenmerkt door en doordrongen van tragedie en ellende. Er is een vloek gekomen op het universum en de mensheid.

Door deze vloek werden Adam en Eva ingrijpend veranderd. Lichamelijk waren ze plots aftakelend en zouden ze op een dag sterven. Geestelijk leefden ze in grote disharmonie met hun Maker. Hun natuur werd veranderd van zondeloos en volmaakt naar zondig en compleet verdorven.

Alle generaties na Adam en Eva erven deze zondige natuur. Deze erfenis is actief vanaf de conceptie (*PSALM 58:4 EN 51:7*). Deze zondige natuur zorgt voor de grimmige toekomst van lichamelijke en geestelijke dood. Mensen zijn zondaars van nature. Dit noemen we erfzonde.

Toch is er ook de invloed van de omgeving in zowel het negatieve als het positieve. Zondige patronen gaan over van generatie op generatie, maar kunnen gebroken worden door berouw en inkeer. Straf werd ook regelmatig uitgesteld om tijd te geven voor berouw en inkeer.

IX Verantwoordelijkheid en oordeel

A. Persoonlijke verantwoordelijkheid

1. Gezamenlijke solidariteit⁵⁷

We zien inderdaad een solidariteit in het OT. Maar de ethiek van het OT en de profeten zijn constant en in lijn met het verbond van Mozes. Dat is de basis van de ethische code en het handelen in heel het OT. Dus een nieuwe tijd die aanbreekt in Jeremia en Ezechiël is daarmee ongegrond. Het handelen is nog steeds op basis van het Mozaische verbond. Maar toch geef ik graag een paar woorden van aanvulling.

We kunnen een paar zaken onderscheiden:

- Israëel wordt gezien als een eenheid (1 Sam. 5:10-11).

⁵⁷ Walter Kaiser, *Towards an Old Testament ethics* p. 68-72.

- De leidende Dienstknecht van de Heer was een vertegenwoordiger van een hele groep (Jes. 53).
- Een individu wordt gezien als de belichaming van een hele groep en de groep wordt gezien als een individu (Joz. 7:11,20).

Er is dus in het OT een bepaalde vorm van ‘gezamenlijke solidariteit’ waarbij het individu een hele groep kan betrekken in zegen of oordeel. Maar een hele groep kan ook functioneren als een individu doorheen een persoon die aangesteld is om de groep te vertegenwoordigen:

- solidariteit waarbij een zegen van een individu gevolgen heeft voor een grotere groep (Gen. 26:2-5; 2 Kon. 8:18-vv; 19:34; 2 Sam. 6-vv; Spr. 11:21, 14:26; 20:7),
- solidariteit in een vloek (Num. 16:1-33; 2 Sam. 21:1-13; Gen. 18:23-32),
- solidariteit in een vertegenwoordiger (Ex. 4:22; Hos. 11:1; Matt. 2:15).

Het principe van Deuteronomium 24:16 blijft bestaan. Maar in een wereld doordrenkt met zonde zijn er onvoorstelbaar veel factoren van invloed op de zonde en de zonde heeft een ongekend aantal invloeden naar buiten toe. Hoe rechtvaardiger een individu of volk ook wandelde, er zijn meer factoren die meespelen; deze zijn niet kenbaar voor de mens of opgeschreven in Gods woord.

DEUTERONOMIUM 24:16 DE VADERS ZULLEN NIET OM HUN KINDEREN TER DOOD GEBRACHT WORDEN; OOK ZULLEN DE KINDEREN NIET OM HUN VADERS TER DOOD GEBRACHT WORDEN; IEDER ZAL OM ZIJN EIGEN ZONDE TER DOOD GEBRACHT WORDEN.

2. **Het individu**⁵⁸

Toch zien we in het OT een duidelijke nadruk op het individu (Ex. 21-23). Denk maar eens aan de individuen die door God gebruikt zijn (Abraham, Hagar, Lot, etc). De gedachte van een primitieve tijd waarin alles groeit naar een volwassen gedachte komt meer uit het Westerse denken dan uit het Hebreeuwse denken. Dit is geen progressie in openbaring, maar een evolutiegedachte. De argumenten die hier aangedragen worden, zijn ondenkbaar en onwerkbaar als we alle wetten lezen in het OT en de nadruk zien op het individu.

Exodus 21:12 Wie iemand zo treft, dat hij sterft, zal zeker ter dood gebracht worden.

EXODUS 21:15 WIE ZIJN VADER OF ZIJN MOEDER SLAAT, ZAL ZEKER TER DOOD GEBRACHT WORDEN.

⁵⁸ Walter Kaiser, Towards an Old Testament ethics p. 68-72.

EXODUS 21:16 WIE EEN MENS ROOFT, HETZIJ HIJ HEM REEDS VERKOCHT HEEFT, HETZIJ DEZE NOG IN ZIJN BEZIT WORDT AANGETROFFEN, ZAL ZEKER TER DOOD GEBRACHT WORDEN.

EXODUS 21:18 WANNEER MANNEN TWISTEN EN DE EEN SLAAT DE ANDER MET EEN STEEN OF MET DE VUIST, ZODAT DEZE WEL NIET STERFT, MAAR BEDLEGERIG WORDT,

EXODUS 21:20 WANNEER IEMAND ZIJN SLAAF OF ZIJN SLAVIN MET EEN STOK SLAAT, ZODAT DEZE ONDER ZIJN HAND STERFT, ZAL DEZE ZEKER GEWROKEN WORDEN.

Er is dus zeker een nadruk op gezamenlijke solidariteit maar dat betekende niet dat de groep die getroffen werd ook onschuldig was (Deut. 13:12-16; 2 Sam. 21; 2 Kon. 10:1-11). Dus zowel individuele verantwoordelijkheid en waarde alsook gezamenlijke solidariteit zijn een realiteit in het OT, maar ze moeten wel duidelijk en helder omschreven worden. Deze mogen niet verward en gemixt worden in de OT- ethiek.

3. Het principe

Als we spreken over oordeel over toekomstige geslachten of generaties is het van groot belang om heel Gods woord te laten spreken. In het licht van de teksten in Exodus 20:5-6 wordt Ezechiël 18 nog wel eens als een tegenstrijdigheid gezien.⁵⁹

Daarom moeten we eerst terug naar de regels, gegeven in het verbond met Mozes.

Het principe van Deuteronomium 24: 16 is de basis. God straft alleen individuen voor hun eigen persoonlijke zonden.

DEUTERONOMIUM 24:16 DE VADERS ZULLEN NIET OM HUN KINDEREN TER DOOD GEBRACHT WORDEN; OOK ZULLEN DE KINDEREN NIET OM HUN VADERS TER DOOD GEBRACHT WORDEN; IEDER ZAL OM ZIJN EIGEN ZONDE TER DOOD GEBRACHT WORDEN.

4. De praktijk

Dit is ook in praktijk gebracht door Koning Amasja. Hij liet de kinderen van de moordenaars van zijn vader leven (2 Kon. 14:5-6).

2 KON. 14:5-6 ZODRA HIJ HET KONINGSCHAP VAST IN HANDEN HAD, DOODDE HIJ DE DIENAREN DIE ZIJN VADER, DE KONING, HADDEN GEDOOD. 6 MAAR DE KINDEREN VAN DE MOORDENAARS BRACHT HIJ NIET TER DOOD, OVEREENKOMSTIG HETGEEN GESCHREVEN STAAT IN HET WETBOEK VAN MOZES

5. De wijsheid

Spreuken heeft een korte versie van ditzelfde principe:

⁵⁹.

Kremer, Op.cit., p. 53.

SPR. 17:15 WIE EEN GODDELOZE VRIJSPREEKT EN WIE EEN RECHTVAARDIGE VEROORDEELT, DEZE BEIDEN ZIJN DE HERE EEN GRUWEL.

6. De illustratie

Dit alles mogen we weten voordat we naar Ezechiël gaan. Ezechiël heeft een heel hoofdstuk waarin hij spreekt over zonde en zijn relatie tot anderen. Het tekstgedeelte is niet moeilijk om te interpreteren en spreekt voor zich:

EZECHIËL 18:4 ZIE, ALLE ZIELEN ZIJN VAN MIJ, ZOWEL DE ZIEL VAN DE VADER ALS DIE VAN DE ZOON ZIJN VAN MIJ; DE ZIEL DIE ZONDIGT, DIE ZAL STERVEN.

Een mogelijkheid om zowel Ezechiël alsook Exodus tot zijn recht te laten komen, is door de woorden van Ezechiël naar de toekomst te verwijzen. Daarbij wordt er vanuit gegaan dat Ezechiël spreekt over het millennium waarin Christus op aarde regeert.⁶⁰ Het bezwaar hierbij is dat de voorafgaande hoofdstukken (14-17) duidelijk gaan over het oordeel van de huidige zondige staat van Israël. Vooral de oudsten en leiders van Israël worden aangesproken (14:1; 16:1; 17:11). Er zijn wel uitspraken over de toekomst (17:20-22), maar hoofdstuk 19 gaat ook weer over de zondige wandel van Israël uit het verleden. We mogen duidelijk stellen dat hoofdstuk 18 spreekt over het heden, er is geen referentie naar het toekomstige Koninkrijk.

Een tweede poging die ondernomen is, legt de nadruk op een verandering in het denken van de Hebreërs. De vroege profeten legden de nadruk op een collectieve groep, een volk. De latere profeten leggen de nadruk op het individu.⁶¹ De familie, stam of volk waren in beeld en niet zozeer het individu.⁶² Kinderen werden gestraft voor de zonden van hun vaders en samen met hun vaders vermoord. In Jeremia en Ezechiël begint een nieuwe tijd.⁶³

In het hele hoofdstuk van Ezechiël 18 staan zowel het individu alsook de groepsverantwoordelijkheid centraal (18:3,15, 18, 25, 29, 30).

Het gezegde dat Ezechiël verwoordt, is een gezegde dat door de Israëlieten in ballingschap wordt gebruikt om persoonlijke verantwoordelijkheid te ontlopen. Wat ze zeggen is in essentie dat zij niet schuldig zijn, maar wel de straf van de zonden van hun voorouders moeten dragen. Ze klagen God aan dat Hij niet rechtvaardig is, zij zijn slachtoffer van de fouten van een ander. Dit is het verdraaien van Gods rechtvaardige oordeel. God spreekt in duidelijke termen dat dit spreekwoord niet meer gebruikt mag worden.

^{60.} Gerlach, Op.cit., p. 17.

^{61.} Robinson, "The Hebrew Conception of Corporate Personality", *Werden und Wesen des Alten Testaments*, 1936, p. 49.

^{62.} J.R. Porter, "The Legal Aspects of the Concept of Corporate Personality, in the Old Testament," *Vetus Testamentum*, p. 361, citing Robinson, *The People and the Book*, p. 271.

^{63.} *Ibid.*, p. 54.

EZECHIËL 18:2-3 HOE KOMT GIJ ER TOCH TOE, DIT SPREEKWOORD TE GEBRUIKEN IN HET LAND ISRAËLS: DE VADERS HEBBEN ONRIJPE DRUIVEN GEGETEN EN DE TANDEN DER KINDEREN ZIJN SLEE GEWORDEN? 3 ZO WAAR IK LEEF, LUIDT HET WOORD VAN DE HERE HERE, GIJ ZULT DIT SPREEKWOORD IN ISRAËL NIET MEER GEBRUIKEN.

7. God is de rechtmatige Eigenaar van elke ziel

God is de Bezitter en Eigenaar van iedere ziel. Hij is de Schepper (Genesis 1:26-27, 2,7, Job 27:8, Pred. 12:7). Elk individu heeft dan ook een persoonlijke verantwoordelijkheid naar God.

Persoonlijke verantwoordelijkheid zien we doorheen het OT (Deut. 24:16; 1 Kon. 8:32; 2 Kon. 14:6; Job 31:1-4; Spr. 5:21-23; Jes. 3:10-11). Hier ligt de nadruk bij Ezechiël 18 op het individu en zijn persoonlijke verantwoordelijkheid.

EZECHIËL 18:4 ZIE, ALLE ZIELEN ZIJN VAN MIJ, ZOWEL DE ZIEL VAN DE VADER ALS DIE VAN DE ZOON ZIJN VAN MIJ; DE ZIEL DIE ZONDIGT, DIE ZAL STERVEN.

Het sterven is de doodstraf en moet dan ook gekoppeld worden aan Adam, het zijn algemene stellingen voor het individu. Sommige zaken waar Ezechiël de doodstraf aan toeschrijft, verdienen niet de doodstraf in de wet van Mozes.

B. God straft elke ziel voor zijn eigen zonden

Ezechiël 18 verklaart waarom sommige Israëlieten straf kregen en anderen niet.

We komen drie mannen tegen in Ezechiël 18:5-20:

- een rechtvaardige vader (18:5-9), deze praktiseerde gerechtigheid;
- een onrechtvaardige zoon (18:10-13), deze praktiseerde ongerechtigheid, de gerechtigheid van zijn vader redde hem niet;
- een rechtvaardige kleinzoon (18:14-18) deze praktiseerde gerechtigheid, de ongerechtigheid van zijn vader werd hem niet toegerekend.

Bij de kleinzoon wordt een omschrijving gegeven die vaak verkeerd wordt uitgelegd:

EZECHIËL 18:19 19 MAAR GIJ ZEGT: WAAROM DRAAGT DE ZOON NIET MEDE DE ONGERECHTIGHEID VAN DE VADER? DIE ZOON HEEFT IMMERS NAAR RECHT EN GERECHTIGHEID GEHANDELD; HIJ HEEFT AL MIJN INZETTINGEN NAARSTIG ONDERHOUDEN; HIJ ZAL VOORZEKER LEVEN.

Deze kleinzoon heeft volgens sommigen gebeden om de vergeving van de zonden van zijn vader en daarom heeft hij geen schuld meer (Leviticus 26:40-41)⁶⁴. Het is daarbij van essentieel belang om te weten dat de schuldbelijdenis pas gedaan moest worden als ze uit het land verdreven waren. Het was niet zomaar bidden voor de zonden van de voorouders; het was, je zou kunnen zeggen, aan het eind van de weg van de afvalligheid. Als bidden noodzakelijk was om de straf te ontlopen, zou het

⁶⁴

Kremer, Op.cit., p. 53.

toch ook opgenomen zijn in de zegenlijst en veel verder naar voren geplaatst zijn in de zegen- en vloekenlijst in Leviticus 26.

Maar het staat helemaal aan het eind wanneer de afvalligheid maximaal is en de laatste straf, de ballingschap, uitgevoerd is.

De conclusie van Ezechiël staat in vers 20 en is bijzonder helder en eenvoudig te begrijpen. Dat wil niet zeggen dat 'onschuldige' mensen geen deel hebben aan Gods straf over het hele volk Israël (Daniël). Wie hoorden naar Gods woord zouden nog steeds uit het land gebannen worden, maar zouden hun leven bewaren (Jeremia 21:9; 38:2).

EZECHIËL 18:20 DE ZIEL DIE ZONDIGT, DIE ZAL STERVEN. EEN ZOON ZAL NIET MEDE DE ONGERECHTIGHEID VAN DE VADER DRAGEN, EN EEN VADER ZAL NIET MEDE DE ONGERECHTIGHEID VAN DE ZOON DRAGEN. DE GERECHTIGHEID VAN DE RECHTVAARDIGE ZAL ALLEEN RUSTEN OP HEMZELF EN DE GODDELOOSHEID VAN DE GODDELOZE ZAL ALLEEN RUSTEN OP HEMZELF.

De onrechtvaardige die zich bekeert, zal leven (Ez. 18:21-23, 27). De rechtvaardige die zich wendt tot onrechtvaardigheid zal sterven (Ez. 18:24-26) God roept op tot berouw en inkeer (Ez. 18:30-32). Niemand is gebonden bij het zondige karakter van een voorgaande generatie. Er is een mogelijkheid om te breken met de zonde door een nieuwe persoon te worden.

1. God die straft

Als het waar is zoals het voorgaande van Ezechiël leert, dat God de kinderen niet straft voor de zonden van de ouders, hoe kunnen we dan de teksten in het OT zien waar de kinderen wel gestraft lijken te worden voor de zonden van de ouders?

2. God had voorzegt dat er straf zou komen bij ongehoorzaamheid

Het verbond met Mozes voorzag het volk van wetten, wetten die gehoorzaamd moesten worden. Als deze gebroken of overtreden werden, zou er straf volgen. Dit werd duidelijk aangekondigd in de verordeningen (Lev. 26; Deut. 28-32). Het was een voorwaardelijk verbond waarbij de Israëlieten zelf bevestigden dat ze alles zouden doen wat de Heer gebod (Ex.19:8).

LEVITICUS 26:14-17 14 MAAR INDIEN GIJ NAAR MIJ NIET LUISTERT EN AL DEZE GEBODEN NIET DOET, 15 INDIEN GIJ MIJN INZETTINGEN VERSMAADT EN VAN MIJN VERORDENINGEN EEN AFKEER HEBT, ZODAT GIJ GEEN VAN MIJN GEBODEN DOET EN MIJN VERBOND VERBREEKT, 16 DAN ZAL IK OOK ALDUS MET U DOEN EN MET VERSCHRIKKING U BEZOEKEN: TERING EN KOORTS, DIE DE OGEN VERTEREN EN HET LEVEN DOEN VERKWIJNEN; DAN ZULT GIJ TEVERGEEFS UW ZAAD ZAAIEN, WANT UW VIJANDEN ZULLEN HET ETEN. 17 IK ZAL MIJN AANGEZICHT TEGEN U KEREN, ZODAT GIJ VOOR UW VIJANDEN GESLAGEN ZULT WORDEN, EN DIE U HATEN, ZULLEN OVER U HEERSEN, EN GIJ ZULT VLUCHTEN, ZONDER DAT IEMAND U VERVOLGT.

De straf zou verschrikkelijk zijn en de volgende zaken omvatten: ziekte, verdrukking, droogte, hongersnood, plagen, militaire nederlagen,

kannibalisme, weg uit het land en zelfs paranoia. Verder geeft Deuteronomium aan dat het vee onvruchtbaar zal zijn, er financiële verliezen zullen komen, afgoderij, gezinnen en families uiteen gedreven, etc. Het was een lange lijst van mogelijke manieren waarop de straf uitgevoerd zou kunnen worden.

Wat wederom ontzettend belangrijk is, is dat het in de context gaat om een voorwaardelijk verbond, een verdrag van God met Zijn volk waarbij het volk een verantwoordelijkheid heeft in de uitvoering. Gehoorzaamheid zal beloond worden en ongehoorzaamheid gestraft.

3. **Het verbond met Mozes**

Het verbond van Mozes was een aanvulling op het verbond met Abraham (volk en land). De wet van Mozes staat niet op zichzelf, het is een heel belangrijk onderdeel van Gods progressieve openbaring als onderdeel in de opbouw van het verlossingsplan (Ex 19-24).

Het verbond van Mozes is de eerste stap in de vervulling van het verbond met Abraham.

De wet van Mozes werd gegeven om de gelovigen in het volk te helpen om aanbidders van God te zijn. God verkoos Abraham als een instrument om Zijn plan van verlossing uit te bouwen. Abraham moest zijn land verlaten om zich af te scheiden van alle andere volken. De wet van Mozes laat dan ook een standaard zien die geen ander volk of natie kent. Voor het volk Israël werkte het verbond van Mozes als een beschermende muur. Het was een geestelijke heg om de Israëlieten heen om hen anders te laten zijn. Ze waren immers door God apart gezet. Maar God wist dat ze ongekend zondig zouden zijn om andere goden te aanbidden. We zien dus een schitterende opbouw in de verbonden met Israël. Als er een ander verbond komt, houdt dat niet in dat het voorgaande ophoudt te bestaan. Het verbond met Mozes laat op schitterende wijze zien dat het volk Israël wetten heeft die volmaakt en perfect zijn voor hen. Het is een teken aan de andere volken.

4. **Het verbond met Mozes is anders dan het verbond met Abraham**

Het verbond met Abraham:

De Maker van het verbond maakt een toewijding aan de knecht. Het vertegenwoordigt een verplichting van de Maker naar de knecht. Het beschermt hoofdzakelijk de knecht. Er zijn geen voorwaarden bijgevoegd door de Maker.

Het verbond met Israël via Mozes:

De Maker van het verbond vraagt een toewijding van de knecht. Het vertegenwoordigt een verplichting van de knecht naar de Maker. Het beschermt hoofdzakelijk de Maker. De Maker belooft dat Hij zal belonen of straffen voor het al dan niet gehoorzamen van de knecht.

Het verbond met Abraham had dan ook een toon die overheerst werd door beloften vanuit Gods kant naar Abraham. Een toon waaruit bleek dat God de beloften zou vervullen. De nadruk lag op land en zegen.

In het verbond met Mozes ligt de nadruk op de wet, de verantwoordelijkheid van de mens om de sabbat te onderhouden. Het formeren van een volk staat voorop bij het verbond van Mozes. De nadruk ligt nagenoeg alleen op Israël. Het was specifiek voor Israël en niet voor iemand anders (Exodus 19:5-6)

5. Het verbond met Mozes heeft de meeste voorwaarden

Het verbond met Abraham was eenzijdig, onbreekbaar, onomkeerbaar en eeuwig. Ook al zien we dat Abrahams gehoorzaamheid enorme zegen gegeven heeft, het verbond zou doorgaan ongeacht zijn gehoorzaamheid.

In elk verbond dat in de Bijbel te vinden is, zijn er zegeningen verbonden aan gehoorzaamheid, maar de gehoorzaamheid is nooit de sleutel die nodig is om het verbond uiteindelijk in vervulling te laten gaan. Maar in het verbond van Mozes ligt de nadruk anders (Exodus 19:5; Deut. 28:1-2, 15 - 65).

6. Het verbond van Mozes was Gods genadevolle geschenk aan het volk

God is trouw, ook de beloften in dit verbond zullen blijven staan (Deut. 30:1-5).

Het volk dat ongehoorzaam zou zijn, zou Gods genadevolle tuchtiging ondervinden.

Tijdelijke zegen zou verloren zijn, maar door berouw en inkeer was er altijd een weg terug. Het was pure genade van God zonder werk van de wet.

7. Het verbond van Mozes was tijdelijk

Dit was een verbond voor de Israëlieten alleen. Het had nogal wat voorwaarden die alleen voor Israël waren bedoeld (Ex. 24:8; Deut. 30:6). Elke keer wanneer je in de Bijbel Israël tegenkomt, dan is dat een referentie naar etnisch Israël. Er is geen enkele uitzondering hierop. Israël is Israël, kerk is kerk. De wet was gegeven om in het land een volk te zijn met regels die een reflectie waren van Gods heilige karakter en wezen. De regels waren nooit bedoeld om verlossing te brengen. Het verbond met Mozes was tijdelijk (Heb. 7:11-12, 18-19, 22, 24).

De afspraken die God maakt in het verbond met Mozes zijn nationaal en de gevolgen zijn ook nationaal. Er was de mogelijkheid om persoonlijk te zondigen voor een tijd en seizoen (Psalm 37:35). Maar voor de natie als geheel was het niet mogelijk om een weg in te slaan tegen het verbond van Mozes in.

Verder zien we dat vanuit de meeste straffen uitwendig waren en niet innerlijk. Een mogelijke uitzondering hierop is paranoia (Leviticus 26:36-37; Deuteronomium 28:66,67). Maar deze laatste straf zou pas komen als het volk uit het land verdreven zou zijn en er geen nationale en politieke vastheid meer zou zijn.

C. Opsomming van Gods oordeel in het OT

1. Gods oordeel in de woestijn

God bracht zelfs straf en oordeel over Israël nog voordat de wet van Mozes volledig was. Het betreft het voorval bij Kades-Barnea (Num. 14). Hierin is duidelijk te zien dat de toekomstige kinderen en de aanwezige kinderen zullen lijden omwille van de zonde van deze generatie.

NUMERI 14:32-33 MAAR WAT U BETREFT, UW LIJKEN ZULLEN VALLen IN DEZE WOESTIJN, 33 EN UW ZONEN ZULLEN VEERTIG JAAR LANG IN DE WOESTIJN RONDZWERVEN EN UW OVERSPELIG GEDRAG BOETEN, TOTDAT UW LIJKEN ALLE IN DE WOESTIJN LIGGEN.

Belangrijk wederom is te weten dat Israël Gods verbondsvolk was en is. De oudere generatie moest sterven, de jongere generatie was nog niet volwassen genoeg om oorlog te voeren. De oudere generatie zal niet sterven door het zwaard en de oorlogen tegen de Kanaänieten zoals ze vreesden (Num. 13:31-33), maar door God zelf in de woestijn zoals hun voorkeur had (Num. 14:2). We moeten niet vergeten dat het oordeel beperkt werd tot 40 jaar.

Richteren is een boek over ongehoorzaamheid aan het verbond dat God maakte met Israël. Elke keer gaat het volk moedwillig bij God vandaan en God straft hen zoals Hij beloofd had. God houdt zich aan Zijn beloften en afspraken in tegenstelling tot Zijn verbondsvolk. Het volk wordt collectief gestraft. Verlossing komt als gehoorzaamheid wordt nagestreefd.

2. Koning Achab en zijn nageslacht

Achabs mannelijke nakomelingen worden gestraft omdat hun vader een onschuldige vermoord heeft om zo een wijngaard te verkrijgen.

1 KONINGEN 21:20-22 20 TOEN ZEIDE ACHAB TOT ELIA: HEBT GIJ MIJ GEVONDEN, MIJN VIJAND? DAAROP ZEIDE HIJ: IK HEB U GEVONDEN, OMDAT GIJ U VERKOCHT HEBT OM TE DOEN WAT KWAAD IS IN DE OGEN DES HEREN. 21 ZIE, IK DOE ONHEIL OVER U KOMEN EN IK ZAL U WEGVEGEN EN IK ZAL VAN ACHAB ALLEN VAN HET MANNELIJK GESLACHT UITROEIEN, VAN HOOG TOT LAAG IN ISRAËL. 22 DAN ZAL IK UW HUIS GELIJK MAKEN AAN DAT VAN JEROBEAM, DE ZOON VAN NEBAT, EN AAN DAT VAN BASA, DE ZOON VAN ACHIA, WEGENS DE ERGERNIS DIE GIJ HEBT VERWEKT, WAARDOOR GIJ ISRAËL HEBT DOEN ZONDIGEN.

Nu moeten we wel goed begrijpen dat Achab koning is en het hier om een speciaal voorval gaat. We hebben er al even bij stil gestaan dat dit een koning was en hij dus als vertegenwoordiger van het totale volk gezien kon worden. Het sterven van alle mannelijke nakomelingen betekende het einde van het koningschap van deze familie. Achab liet echter berouw zien aan de Heer en zo kwam de straf niet tijdens zijn leven (1 Kon. 21:27-29). Dit laat ook duidelijk zien dat als zijn zonen berouw en inkeer getoond hadden, er voor hen ook de mogelijkheid geweest zou zijn om een minimale straf te ontvangen in hun leven.

3. Koning Jojakim

We zien hetzelfde principe terug bij Jojakim en zijn nageslacht. Zijn nageslacht zou van de troon verwijderd worden.

JEREMIA 36:30-31 DAAROM, ZO ZEGT DE HERE AANGAANDE JOJAKIM, DE KONING VAN JUDA: HIJ ZAL NIEMAND HEBBEN, DIE OP DE TROON VAN DAVID IS GEZETEN, EN ZIJN LIJK ZAL NEERGEWORPEN LIGGEN IN DE HITTE OVERDAG EN IN DE KOUDE DES NACHTS; 31 IK ZAL AAN HEM, ZIJN NAKOMELINGEN EN ZIJN DIENAREN HUN ONGERECHTIGHEID BEZOEKEN, EN IK ZAL OVER HEN EN DE INWONERS VAN JERUZALEM EN DE MANNEN VAN JUDA AL DE RAMPSPOED BRENGEN, WAARVAN IK TOT HEN GESPROKEN HEB, ZONDER DAT ZIJ GEHOOR HEBBEN GEGEVEN.

4. Eli de priester

We zien een soortgelijk voorval in het leven van Eli naar voor komen. God maakt aan Samuël bekend wat Hij zal doen met het huis van Eli. Een priester krijgt net als een koning een zwaardere straf en zijn zonen zullen geen priester meer worden.

1 SAMUËL 3:12-14 TE DIEN DAGE ZAL IK AAN ELI IN VERVULLING DOEN GAAN AL WAT IK OVER ZIJN HUIS GESPROKEN HEB, VAN HET BEGIN TOT HET EINDE. 13 WANT IK HEB HEM TE KENNEN GEGEVEN, DAT IK OVER ZIJN HUIS VOOR ALTIJD GERICHT ZAL OEFENEN OM DE ONGERECHTIGHEID, WAARVAN HIJ GEWETEN HEEFT; IMMERS ZIJN ZONEN BRACHTEN EEN VLOEK OVER ZICH EN HIJ HEEFT HEN NIET EENS BERISPT. 14 DAAROM HEB IK HET HUIS VAN ELI GEZWOREN: NOOIT ZAL DE ONGERECHTIGHEID VAN HET HUIS VAN ELI WORDEN VERZOEND DOOR SLACHTOFFER OF DOOR SPIJSOFFER.

5. Koning Manasse

God had een straf bepaald voor Juda vanwege de zonden van Manasse (2 Kon. 23:26-27; 23:34).

2 KONINGEN 21:1-9 MANASSE WAS TWAALF JAAR OUD, TOEN HIJ KONING WERD; HIJ REGEERDE VIJFENVIJFTIG JAAR TE JERUZALEM. ZIJN MOEDER HEETTE CHEFSIBA. 2 HIJ DEED WAT KWAAD IS IN DE OGEN DES HEREN, NAAR DE GRUWELN DER VOLKEN DIE DE HERE VOOR DE ISRAËLIETEN UIT HAD VERDREVEN. 3 HIJ HERBOUWDE DE OFFERHOOGTEN DIE ZIJN VADER HIZKIA VERWOEST HAD, RICHTTE ALTAREN VOOR DE BAËL OP, MAAKTE GEWIJDE PALEN, ZOALS ACHAB, DE KONING VAN ISRAËL, GEDAAN HAD, EN BOOG ZICH NEER VOOR HET GEHELE HEER DES HEMELS EN DIENDE HET. 4 OOK BOUWDE HIJ ALTAREN IN HET HUIS DES HEREN, MET HET OOG WAAROP DE HERE GEZEGD HAD: IN JERUZALEM ZAL IK MIJN NAAM VESTIGEN. 5 EN HIJ BOUWDE ALTAREN VOOR HET GEHELE HEER DES HEMELS IN DE BEIDE VOORHOVEN VAN HET HUIS DES HEREN. 6 JA, HIJ DEED ZIJN ZOON DOOR HET VUUR GAAN, LIET ZICH IN MET TOVERIJ EN WAARZEGGERIJ, EN STELDE BEZWEERDERS VAN DODEN EN VAN GEESTEN AAN. HIJ DEED VEEL, DAT KWAAD IS IN DE OGEN DES HEREN, EN KRENKTE HEM DAARDOOR. 7 HIJ PLAATSTE OOK EEN BEELD VAN ASJERA, DAT HIJ GEMAAKT HAD, IN HET HUIS, WAARVAN DE HERE GEZEGD HAD TOT DAVID EN DIENS ZOON SALOMO: IN DIT HUIS, HIER IN JERUZALEM, DAT IK VERKOREN HEB UIT AL DE STAMMEN VAN ISRAËL, ZAL IK MIJN NAAM VESTIGEN TOT IN EEUWIGHEID; 8 IK ZAL ISRAËLS VOET NIET MEER DOEN

WIJKEN VAN HET LAND DAT IK AAN HUN VADEREN GEGEVEN HEB, INDIEN ZIJ SLECHTS NAARSTIG DOEN NAAR AL WAT IK HUN GEBODEN HEB, EN NAAR DE GEHELE WET, DIE MIJN KNECHT MOZES HUN GEBODEN HEEFT. 9 MAAR ZIJ LUISTERDEN NIET; WANT MANASSE VERLEIDDE HEN, ZODAT ZIJ MEER KWAAD DEDEN DAN DE VOLKEN DIE DE HERE VÓÓR DE ISRAËLIETEN HAD VERDELGD

Zelfs berouw en inkeer zouden hierin geen verandering kunnen brengen.

2 KONINGEN 22:16-17 ZO ZEGT DE HERE: ZIE, IK BRENG ONHEIL OVER DEZE PLAATS EN OVER HAAR INWONERS: DE GEHELE INHOUD VAN HET BOEK DAT DE KONING VAN JUDA GELEZEN HEEFT; 17 OMDAT ZIJ MIJ VERLATEN HEBBEN EN OFFERS ONTSTOKEN VOOR ANDERE GODEN, TENEINDE MIJ TE KRENKEN MET AL HET MAAKSEL VAN HUN HANDEN. DAAROM ZAL MIJN GRAMSCHAP OVER DEZE PLAATS ONTBRANDEN, ZONDER GEBLUST TE WORDEN.

Na de dood van Josia sprak God:

JEREMIA 26:3 3 MISSCHIE ZULLEN ZIJ GEHOOR GEVEN EN ZICH BEKEREN, EEN IEDER VAN ZIJN BOZE WEG; DAN ZAL IK BEROUW HEBBEN OVER HET KWAAD DAT IK HUN DENK AAN TE DOEN OM DE BOOSHEID HUNNER HANDELINGEN.

Feinberg geeft een verklaring:

*'De zonde van Manasse is de basis waarop de Israëlieten in gevangenschap werden weg gevoerd. Daarbij was het niet een direct resultaat van zijn zonden maar hij was verantwoordelijk voor het morele verval van het volk. Maar het volk had de zonden van Manasse overgenomen.'*⁶⁵

6. Algemeen

Verder komen we een aantal keren in Jesaja (bv. 43:26-27; 65:6-7) en in Jeremia (v.b. 3:25; 9:9-16; 11:10; 13:14) tegen dat God de kinderen straft voor de zonden van de vaders. Maar vanuit de context is het vaak eenvoudig te herleiden dat de kinderen persoonlijk ook schuldig waren aan deze zonden. De kinderen waren niet onschuldig, maar schuldig aan gelijkaardige zonden:

PSALM 106:6 WIJ HEBBEN GEZONDIGD, EVENZEER (GELIJKAARDIGE ZONDEN) ALS ONZE VADEREN, VERKEERD GEDAAN, GODDELOOS GEHANDELD.

Duidelijk is dat Jeremia schrijft dat de kinderen geen haar beter zijn dan hun ouders en zo ook schuldig staan. De kinderen zondigen op gelijke wijze. Dit is een mooie omschrijving van een gelovige Israëliet en hoe hij tegen de zonden en de straf aan keek. De voorgaande generaties waren slecht maar de huidige is net zo slecht:

JEREMIA 16:10-13 10 WANNEER GIJ NU AAN DIT VOLK AL DEZE WOORDEN VERKONDIGT, EN ZIJ TOT U ZEGGEN: WAAROM HEEFT DE HERE AL DIT GROOT ONHEIL OVER ONS UITGESPROKEN, WAT IS ONZE ONGERECHTIGHEID EN WAT IS

⁶⁵. Feinberg, Op.cit., p. 118.

ONZE ZONDE, WAARMEDE WIJ TEGEN DE HERE, ONZE GOD, GEZONDIGD HEBBEN - 11 DAN ZULT GIJ TOT HEN ZEGGEN: OMDAT UW VADEREN MIJ HEBBEN VERLATEN, LUIDT HET WOORD DES HEREN, EN ANDERE GODEN ZIJN ACHTERNAGELOPEN EN DIE HEBBEN GEDIEND EN ZICH VOOR DIE HEBBEN NEDERGEBOGEN, EN MIJ HEBBEN VERLATEN EN MIJN WET NIET HEBBEN GEHOUDEN, 12 EN OMDAT GIJ NOG ERGER HEBT GEDAAN DAN UW VADEREN, DOORDAT IEDER VAN U WANDELT NAAR DE VERSTOKTHEID VAN ZIJN BOOS HART IN PLAATS VAN NAAR MIJ TE HOREN, 13 DAAROM ZAL IK U WEGSLINGEREN UIT DIT LAND NAAR EEN LAND DAT GIJ NIET HEBT GEKEND, GIJ NOCH UW VADEREN, EN DAAR ZULT GIJ ANDERE GODEN DIENEN DAG EN NACHT, DOORDAT IK U GEEN GENADE ZAL BEWIJZEN.

KLAAGLIEDEREN. 5:7 ONZE VADERS HEBBEN GEZONDIGD, ZIJ ZIJN NIET MEER, WIJ DRAGEN HUN ONGERECHTIGHEDEN.

D. Gods straf over ander volken

Het opstaan van het ene koninkrijk en de neergang van een ander koninkrijk gebeurt niet willekeurig, alles geschiedt naar Gods plan (Dan. 2,7,8). In het OT vinden we een groot aantal profetieën over verschillende volken (Ez. 25-32, Amos 1,2; Zach. 9). Elke keer is er een specifieke zonde of ongekende trots waarvoor God het betreffende volk straft.

Over Babel heeft God iets specifiek te melden. Het is een volk dat buiten elk verbond van God ligt. Het heeft er alles van weg dat de zonden zo groot waren in Babel als geheel, dat het als natie in zijn geheel uitgedelgd moest worden. Iedereen was nog steeds schuldig voor zijn eigen zonden en er werd in Babel ook gezondigd door de kinderen (Dan. 5:22-23).

JESAJA 14:20-21 GIJ WORDT MET HEN NIET IN EEN GRAF VERENIGD, OMDAT GIJ UW LAND TE GRONDE HEBT GERICHT, UW VOLK GEDOOD. NIMMER WORDT HET NAGESLACHT DER BOOSDOENERS GENOEMD. 21 MAAKT VOOR ZIJN ZONEN EEN SLACHTBANK GEREED OM DE ONGERECHTIGHEID VAN HUN VADEREN; OPDAT ZIJ NIET OPSTAAN EN DE AARDE IN BEZIT NEMEN EN HET OPPERVLAK DER WERELD VULLEN MET STEDEN.

E. God stelt de straf uit

Straf over zonden en zelfs zware straf wordt in het OT soms bewaard voor de kinderen of het nageslacht. Elk voorbeeld wat we hebben gevonden spreekt over een koninklijk geslacht, een priesterlijke orde of een volk.⁶⁶

God echter straft niet zomaar, Zijn karakter is een karakter dat geduldig is:

EXODUS 34:6-7 DE HERE GING AAN HEM VOORBIJ EN RIEP: HERE, HERE, GOD, BARMHARTIG EN GENADIG, LANKMOEDIG, GROOT VAN GOEDERTIERENHEID EN TROUW, 7 DIE GOEDERTIERENHEID BESTENDIGT AAN DUIZENDEN, DIE ONGERECHTIGHEID, OVERTREDING EN ZONDE VERGEEFT; MAAR (DE SCHULDIGE) HOUDT HIJ ZEKER NIET ONSCHULDIG, DE ONGERECHTIGHEID DER VADEREN BEZOEKENDE AAN KINDEREN EN KINDSKINDEREN, AAN HET DERDE EN VIERDE GESLACHT.

⁶⁶. The one exception to this is Jeremiah 23:34, where the punishment is promised on false prophets and their households.

NUMERI 14:18 DE HERE IS LANKMOEDIG EN GROOT VAN GOEDERTIERENHEID, VERGEVENDE ONGERECHTIGHEID EN OVERTREDING, HOEWEL HIJ ZEKER NIET ONGESTRAFT LAAT, MAAR DE ONGERECHTIGHEID DER VADEREN BEZOECT AAN DE KINDEREN, AAN HET DERDE EN VIERDE GESLACHT.

PSALM 86:5 WANT GIJ, O HERE, ZIJT GOED EN GAARNE VERGEVEND, RIJK IN GOEDERTIERENHEID VOOR ALLEN DIE U AANROEPEN.

PSALM 103:8-9 BARMHARTIG EN GENADIG IS DE HERE, LANKMOEDIG EN RIJK AAN GOEDERTIERENHEID; 9 NIET ALTOOS BLIJFT HIJ TWISTEN, NIET EEUWIG ZAL HIJ TOORNEN;

1. Gods karakter is geduldig en vergevend

Hij straft niet onmiddellijk, maar geeft de mens tijd voor berouw en inkeer. God is zo geduldig dat het soms lijkt dat de mens kan zondigen zonder gevolgen (Pred. 8:11). God is geduldig zelfs met heidenen (Jona 4:10-11).

2. God is ook rechtvaardig

Al kan er vertraging zijn in de uitvoering van de straf, hij zal zeker komen.

JEREMIA 32:17-23 ACH, HERE HERE, ZIE, GIJ HEBT DE HEMEL EN DE AARDE GEMAAKT DOOR UW GROTE KRACHT EN UW UITGESTREKTE ARM; NIETS ZOU TE WONDERLIJK ZIJN VOOR U, 18 DIE AAN DUIZENDEN GOEDERTIERENHEID BEWIJST EN DE ONGERECHTIGHEID DER VADEREN IN DE BOEZEM VAN HUN KINDEREN NA HEN VERGELDT, O GROTE, STERKE GOD, WIENS NAAM IS HERE DER HEERSCHAREN, 19 GROOT VAN RAAD EN MACHTIG VAN DAAD, WIENS OGEN OPEN ZIJN OVER ALLE WEGEN DER MENSENKINDEREN OM AAN EEN IEDER TE GEVEN NAAR ZIJN WEGEN EN NAAR DE VRUCHT ZIJNER HANDELINGEN; 20 DIE TEKENEN EN WONDEREN GEDAAN HEBT IN HET LAND EGYPTTE TOT OP DEZE DAG, ZOWEL IN ISRAËL ALS ONDER DE MENSEN, EN UZELF EEN NAAM HEBT GEMAAKT, GELIJK HEDEN BLIJKT; 21 DIE UW VOLK ISRAËL UIT HET LAND EGYPTTE GELEID HEBT DOOR TEKENEN EN WONDEREN, MET EEN STERKE HAND, EEN UITGESTREKTE ARM EN GROTE VERSCHRIKKING; 22 EN HUN DIT LAND GEGEVEN HEBT, WAARVAN GIJ AAN HUN VADEREN GEZWOREN HAD HET HUN TE ZULLEN GEVEN, EEN LAND, OVERVLOEIENDE VAN MELK EN HONIG; 23 MAAR TOEN ZIJ GEKOMEN WAREN EN HET IN BEZIT GENOMEN HADDEN, HOORDEN ZIJ NIET NAAR UW STEM EN WANDELDEN NIET NAAR UW WET; ZIJ DEDEN NIETS VAN ALLES WAT GIJ HUN GEBODEN HAD TE DOEN; DAAROM HEBT GIJ AL DEZE RAMPSPOED OVER HEN GEBRACHT.

3. God is rechtvaardig en zal straffen

We komen in de bijbel ook voorvallen tegen waarbij er onschuldigen straf krijgen waar ze part nog deel aan lijken te hebben. Veel, heel veel kinderen werden vermoord bij de inname van het beloofde land onder leiding van Jozua. Jozua en Caleb waren onschuldig, maar hebben ook 40 jaar in de woestijn doorgebracht samen met het volk (Num. 14). David zondigde en 70.000 mensen vonden de dood

(2 Sam. 24). Hier is veel meer over te zeggen, maar duidelijk is wel dat deze voorvallen niet terug te voeren zijn op Exodus 20:5. Andere factoren zijn van invloed in deze voorvallen. Dit diepgaand te behandelen valt buiten deze

studie, maar we hebben kort verwoord dat er soms andere factoren waren die meespeelden (zie gezamenlijke solidariteit). *David verloor enorm in aanzien door het enorme verlies aan mensen. Bij de inname van Kanaän was het noodzakelijk om alles en iedereen uit te roeien (Num. 33:51-56; Deut. 7:1-5) om de aanbedding van God veilig te stellen.*⁶⁷

4. Opstand tegen Mozes

Dan komen we nog de opstand van Korach, Datan en Abiram tegen. Dit is wel een lastige tekst als we eerlijk zijn. We lezen namelijk dat alle kinderen van Datan en Abiram stierven, maar die van Korach niet (Num. 26:11).

Belangrijke observaties zijn er zeker te maken.

NUMERI 16:27 27 TOEN TROKKEN ZIJ WEG UIT DE OMTREK VAN DE WONING VAN KORACH, DATAN EN ABIRAM, EN DATAN EN ABIRAM TRADEN NAAR BUITEN EN STONDEN AAN DE INGANG VAN HUN TENTEN MET HUN VROUWEN, ZONEN EN KLEINE KINDEREN.

Het woord voor kinderen legt de nadruk op jonge jongens en jonge meisjes tussen 0 en 20 jaar, met een nadruk op jongere jaren.⁶⁸

Datan en Abiram weigerden om naar Mozes te komen (Num. 16:12).

De opdracht was gegeven om bij Korach, Datan en Abiram weg te gaan om niet verzwolgen te worden, om niet veroordeeld te worden (Num. 16:26). Het is duidelijk dat Datan en Abiram voor de ingang van hun tent blijven staan met hun hele gezin, dus ook de kinderen (16:27). Zo werden van deze mannen hun hele gezinnen mee gesleept in het oordeel. Dit wordt niet van Korach zijn gezin gezegd. Het heeft er dus alles van weg dat Korach zijn kinderen er voor kozen om niet bij hun vader te staan en dus ook dit oordeel ontlopen zijn bij Gods genade (Num. 26:11).

Verder moeten we niet vergeten dat het hier om Israël gaat waarmee God een verbond gemaakt heeft met alle gevolgen, zowel positief als negatief, die dat met zich mee bracht.

F. Opsomming van Gods oordeel en straf in het OT aangaande volgende generaties

⁶⁷. "History shows that less developed cultures are normally absorbed by those more advanced. In years which followed, Israel did not become absorbed by Canaan, but she did experience pronounced influence. Had this involved only material culture . . . there could even have been benefit; but when it came to include ways of thinking, ideas, and especially religious belief and practice, the harm was great. Many of the people were led actually to accept the worship of Canaanite Baal rather than Yahweh. The attraction was that Baal was held to be god of rainfall and good crops. No doubt Canaanites advised their new farming neighbors that technical skill was not enough to insure full larders, but that worship of the right deity was still more important. Such counsel by native inhabitants would have been most influential on incoming Israelites who desired bountiful harvests. Without question, it was this danger which God sought to avert by commanding that all Canaanites be destroyed or driven from the land." Leon Wood, *A Survey of Israel's History*, p. 169.

⁶⁸. *TWOT*, s.v. "taf", by Ralph A. Alexander, pp. 352-353.

EXODUS 20:5 WANT IK, DE HERE, UW GOD, BEN EEN NAIJVERIG GOD, DIE DE ONGERECHTIGHEID DER VADEREN BEZOEK AAN DE KINDEREN, AAN HET DERDE EN AAN HET VIERDE GESLACHT VAN HEN DIE MIJ HATEN (EX. 34:7, NUM. 14:18; DEUT. 5:9)

Het is duidelijk dat deze tekst spreekt over zonden door de ene generatie gedaan, waarbij God het oordeel voor deze zonden doet neer komen op latere generaties. De straf van de vaders komt op de kinderen. Het laat ook zien dat God dezelfde zonden niet opnieuw in het leven brengt van de volgende generaties. Er is niets in deze tekst en andere OT- teksten dat wijst op het feit dat demonen van de ene generatie overgaan op een volgende.

De tekst 'hen die Mij haten' spreekt niet direct over eenzelfde haat naar God als de voorgaande generaties. Toch is het idee wel impliciet aanwezig, omdat in het volgende vers duidelijk wordt dat er ook mensen zijn die God lief hebben en zijn geboden onderhouden.

EXODUS 20:6 EN DIE BARMHARTIGHEID DOE AAN DUIZENDEN VAN HEN DIE MIJ LIEFHEBBEN EN MIJN GEBODEN ONDERHOUDEN.

Verder is het van essentieel belang om deze teksten te zien in hun context. De hele context is een verbondscontext. Deze verbondscontext geeft ook aan wanneer en hoe de zonden van de voorouders beleden moesten worden. Het was geen algemene stelregel voor elk persoon, maar een speciaal statuut voor Israël om onder extreme omstandigheden van straf en oordeel de zonden van de ouders te belijden.

Het hele OT laat zien hoe de zonden doorgaan van generatie op generatie. Alle mensen zijn zondaar omdat ze verbonden zijn met Adam. Het effect van zonden is te vergelijken met 'zaaien en oogsten'. Dit geestelijke principe heeft grote geestelijke, ethische en morele gevolgen voor volgende generaties, het werkt versterkend. Zonden kunnen zich 'opstapelen' totdat het voor God genoeg is en Hij Zijn straf zal doen gelden.

Als het gaat om het individu dan kunnen we stellen dat Ezechiël 18 de krachtigste tekst is die vermeldt dat God een persoon niet verantwoordelijk houdt voor de zonden van zijn vader. Het beeld dat God onschuldigen straft voor de zonden van de voorgaande generaties is niet Bijbels gegrond. Elk individu is verantwoordelijk voor zijn daden, dat is de belangrijkste conclusie.

Met het oog op Israël en andere volken kunnen we Gods oordeel zien op volgende generaties. Daarbij is het duidelijk dat deze latere generaties niet onschuldig waren, maar dezelfde zonden begaan hadden als hun voorgelachten. Ze herhalen de zonden van eerdere generaties vaak in sterkere gradatie en in ergere mate.

De vertraging of het uitstel van de straf is gegrond in Gods genadige en geduldige karakter. Daarbij is Exodus 20:5 een duidelijk waarschuwing om Gods geduld niet te misbruiken. De onschuldige lijdt inderdaad ook wel eens met de schuldige. Maar als dat al zo is, heeft dat geen basis in de zonden van zijn eigen voorouders. Daar zijn andere factoren van invloed.

De oplossing voor generatiezonden

Elke wederom geboren Christen komt uit een zondig leven, heeft zondige ouders en een zondige omgeving. Alles om ons heen is besmet door de zonde, maar ook satan heeft zijn invloed.

Om van de gevolgen van satan verlost te worden, stellen zoals in het voorgaande verwoord een groot aantal counselors voor om een gebed van bevrijding uit te spreken. We hebben al kunnen zien dat dit ingaat tegen de gedachte van het OT. Maar als we naar de verlossing kijken, moeten we het NT doorlopen.

I. Hoe komt zonde in het leven van een mens?

Het NT is heel duidelijk over hoe zonden in het leven van de mens komen, we stammen namelijk van Adam af (Rom. 5:12-14; 1 Kor. 15:20-21). Het hart van de mens is totaal verdorven (Matt. 15:17-20). De mens is van nature volledig corrupt (Gen. 6:5;8:21). Daarbij hebben we de mogelijkheid om zonden van anderen te leren (1 Kor. 15:33). De laatste bron van allerlei zonden zijn de leugens van satan en zijn duivelse leerstellingen (Hand. 5:3; 1 Tim. 4:1-3). Dit zal allemaal eindigen bij de nieuwe hemel en de nieuwe aarde (Openb. 21:1-8).

1 PETRUS 1:17-19 17 EN INDIEN GIJ HEM ALS VADER AANROEPT, DIE ZONDER AANZIEN DES PERSOONS NAAR IEDERS WERK OORDELT, WANDELT DAN IN VREZE DE TIJD UWER VREEMDELINGSCHAP, 18 WETENDE, DAT GIJ NIET MET VERGANKELIJKE DINGEN, ZILVER OF GOUD, ZIJT VRIJGEKOCHT VAN UW IUDELE WANDEL, DIE (U) VAN DE VADEREN OVERGELEVERD IS, 19 MAAR MET HET KOSTBARE BLOED VAN CHRISTUS, ALS VAN EEN ONBERISPELIJK EN VLEKKELOOS LAM.

Petrus laat zien dat de lege manier van leven van een ongelovige van de ene generatie overgaat op de volgende. Hierbij ligt de nadruk op gewoonten, gedachten, ideeën, zienswijzen, principes, etc . Zij worden van vader op zoon overgedragen. Zo vader zo zoon, een voorbeeld doet volgen.

Jezus geeft ook aan dat de zonden overgaan van voorgaande geslachten en terug te zien zijn in het leven van de farizeeërs in zijn tijd.

LUCAS 6:26 WEE U, WANNEER ALLE MENSEN WÈL VAN U SPREKEN; IMMERS, OP DEZELFDE WIJZE HEBBEN HUN VADEREN MET DE VALSE PROFETEN GEHANDELD.

LUCAS 11:47-48 47 WEE U, WANT GIJ BOUWT DE GRAFSTEDEN DER PROFETEN, MAAR UW VADEREN HEBBEN HEN GEDOOD. 48 ZO ZIJT GIJ DAN GETUIGEN, DAT GIJ INSTEMT MET DE DADEN UWER VADEREN, WANT ZIJ HEBBEN HEN GEDOOD EN GIJ BOUWT!

MATTEÛS 23:32 32 MAAKT OOK GIJ DE MAAT UWER VADEREN VOL!

Nergens in het NT vinden we een aanwijzing dat specifieke zonden geërfd worden.

II. Hoe compleet is de verlossing?

Elk mens die wederom geboren is, wordt geestelijk levend (Ef. 2:5) en leeft niet langer onder de slavernij of heerschappij van de zonde (Rom. 6:1-10). Hij is bevrijd uit de macht van satan (Ef. 2:1-2; Kol. 1:13; Hand. 26:18). Iedereen die wederom geboren is, is vrij van de vloek van de wet en van wat ze voorschrijft (Gal. 3:13; Kol. 2:14 – dit is inclusief Exodus 20:5). Hij is geestelijk verlicht (1 Kor. 2:15-16; 1 Joh. 2:20-21). Zijn zondige verleden is weg genomen en heeft een nieuwe geestelijke afstamming gekregen (Rom. 11:16-22; Ef. 2:11-19). Onze verlossing is compleet (Kol. 2:10).

Deze waarheden gaan rechtstreeks in tegen de argumenten van Gerlach, Kremer, Koch, Kraft, Anderson, Murphy en anderen. Zij beweren dat er een tweede stap nodig is, een extra geestelijk werk om bevrijd te worden van satanische machten. Maar de Christen heeft alles gekregen om godsvruchtig te kunnen leven, inclusief het overwinnen van satan (2 Petr. 1:3). Het NT is duidelijk dat het toepassen van het volmaakte en volledig volbrachte offer van Christus nodig is om bevrijd te zijn en te worden van zonde en satan.

III. Hoe moet een gelovige met zonde omgaan?

Iedereen, zowel diegenen die het bevrijdingsgebed noodzakelijk vinden als diegenen die hier niet achter staan, is ervan overtuigd dat iemand die wederom geboren is nog steeds met zonde worstelt en hiermee aan de slag moet.

Elk wedergeboren kind moet werken aan zonden. Er is echter een duidelijk verschil in de manier waarop een kind van de Heer met zonde moet omgaan om deze zonde te overwinnen en te vermijden.

Het NT geeft de volgende persoonlijke aanwijzingen:

- Wandel in de Geest (Gal. 5:16,24).
- Begrijp wat zonde is (1 Joh. 1:7-8).
- Belijd je zonden (1 Joh. 1:9-2:2).
- Wijd je toe aan het Lichaam van Christus (Rom. 6:12-13; 12:1).
- Streef naar geestelijke vernieuwing (Rom. 12:2).
- Leer Gods woord (2 Tim. 3:14-17; Joh. 15:3).
- Wandel in liefde gelijk de Heer (Ef. 5:1-4).
- Wees trouw in gebed (Matt. 26:36-41).
- Wees duidelijk in de keuzes voor de Heer (2 Kor. 6:14-7:1; Ef. 5:11-12).
- Wees een discipelmaker (1 Petr. 2:21-22).
- Vlucht voor bepaalde zonden (1 Kor. 6:8; 10:14).
- Leef in de verwachting van de wederkomst (1 Joh. 3:1-3).

Deze lijst is niet volledig, maar wel instructief. Als we het bovenstaande in één woord willen samen vatten, dan is dat 'gehoorzaamheid'. Gehoorzaamheid brengt zegen en vrijheid. Gehoorzaamheid is nodig voor de bevrijding van specifieke zonden, geen gebed. Enkel persoonlijke gehoorzaamheid verbreekt de banden met de voorouders en de demonische invloeden.

Het NT geeft de volgende 'collectieve' aanwijzingen:

Het NT geeft duidelijk aan dat ook de gelovigen onderling elkaar moeten helpen om met zonden te breken en satans invloed te weren.

Gelovigen moeten:

- elkaar bemoedigen in liefde en goede werken (Heb. 10:24),
- voor elkaar zorgen, met gastvrijheid (Rom. 12:13),
- elkaar lief hebben (Joh. 13:34-35; Rom. 13:8),
- toegewijd zijn aan elkaar (Rom. 12:10),
- elkaar eren (Rom. 12:10),
- elkaar accepteren (Rom. 15:17),
- elkaar corrigeren (Rom. 15:14),
- met elkaar eensgezindheid nastreven (Rom. 12:16),
- elkaar dienen in liefde (Gal. 5:13),
- elkaar dienen in nederigheid en vriendelijkheid (Ef. 4:2),
- vriendelijk zijn naar elkaar (Ef. 4:32),
- elkaar vergeven (Ef. 4:32),
- elkaar onderwijzen (Kol. 3:16)
- elkaar opbouwen en bemoedigen (1 Tess. 5:11),
- elkaar helpen (1 Tess. 5:14),
- geduldig zijn met elkaar (1 Tess. 5:14),
- gastvrij zijn voor elkaar (1 Petr. 4:9),
- in harmonie en nederig met elkaar leven (1 Pet 3:8),
- elkaar oprichten (Gal 6:1),
- elkanders lasten dragen (Gal 6:2),
- nederig zijn naar elkaar (Fil. 2:3),
- een ander belangrijker achten dan zichzelf (Fil. 2:4).

Dit is een hele lijst van opdrachten om elkaar te helpen in geestelijke groei en elkaar te stimuleren om te groeien zodat de heerschappij van Jezus zich verdiept. Nergens vinden we een opdracht om voor de bevrijding van medegelovigen te bidden. Nergens is er een opdracht om te bidden opdat de banden met de voorouders en de demonische invloeden verbroken moeten worden. Nergens staat er dat demonen verdreven moeten worden door gebed.

Nergens vind je een opdracht waar we de zonden vanuit het verleden diepgaand en uitvoerig moeten doorzoeken en openlijk moeten belijden tot in het laatste detail.

IV. Speciale zonden

Nitsche en Peters beargumenteren dat er speciale zonden zijn, zoals occulte zonden, waarover geen precieze beschrijving gegeven wordt in het NT. Dit zijn speciale zonden, een speciale klasse van zonden. In deze groep van vreselijke zonden vallen onder andere druggebruik, afgoderij, occultisme, moord of sexuele gruwelijkheden. Maar dergelijke zonden speciale zonden noemen, is niet juist. Zij zien deze zonden als 'gruwelijkheden' waardoor ze anders benaderd moeten worden dan andere zonden.

Maar er zijn veel meer zonden die gruwelijk zijn in de ogen van de Heer.:

SPREUKEN 11:1 EEN BEDRIEGLIJKE WEEGSCHAAL IS DE HERE EEN GRUWEL, MAAR EEN ZUIVERE WEEGSTEN IS HEM WELGEVALLIG.

SPREUKEN 11:20 DE VERKEERDEN VAN HART ZIJN DE HERE EEN GRUWEL, MAAR DE OPRECHTEN VAN WANDEL ZIJN HEM WELGEVALLIG.

SPREUKEN 12:22 LEUGENLIPPEN ZIJN DE HERE EEN GRUWEL

SPREUKEN 15:8 HET OFFER DER GODDELOZEN IS DE HERE EEN GRUWEL

SPREUKEN 15:9 DE WEG VAN DE GODDELOZE IS DE HERE EEN GRUWEL

SPREUKEN 15:26 DE PLANNEN VAN DE BOZE ZIJN DE HERE EEN GRUWEL

SPREUKEN 16:5 IEDERE HOOGHARTIGE IS DE HERE EEN GRUWEL

JESAJA 1:13 GAAT NIET VOORT MET HUICHELACHTIGE OFFERS TE BRENGEN - GRUWELIJK REUKWERK IS HET MIJ

Als we eerlijk zijn, begaat iedere gelovige vroeg of laat een gruwelijke zonde in de ogen van de Heer.

V. Hoe zonden beleden moeten worden

Zij die geloven dat je moet bidden om de banden met de voorouders en de demonische invloeden te verbreken, leggen ook een nadruk op het uitzoeken van de zonden van de ouders en voorouders uit het eigen verleden om deze dan vervolgens openlijk te belijden.⁶⁹ Anderson meent ook dat er daarbij een proces moet zijn om het onderdrukte of de opgesloten herinneringen te openen.⁷⁰ Dit zijn herinneringen die door een traumatische ervaring niet gemakkelijk toegankelijk zijn. Hierover bestaat echter nogal wat verdeeldheid.

De Bijbel schrijft voor om de zonden aan elkaar te belijden (Jac. 5:16). Dit is niet het enige wat de Bijbel te melden heeft over het belijden van de zonden. De nadruk die we terug vinden in het NT is dat we Christus benaderen met onze zonden en ze aan Hem belijden (Heb. 4:14-16; 1 Joh. 1:9-2:2). De Bijbel geeft geen enkele hint over het feit dat de mensen met inzicht in het occultisme de gids moeten zijn voor Christenen die minder verlicht zijn op dit punt. Natuurlijk is er plaats en ruimte om met elkaar te spreken over zonde, zowel van het heden als van het verleden. Beide partijen worden ook opgeroepen om openlijk de zonde te bespreken. (Matt. 18:15-18). Maar Christenen hebben niet de verantwoordelijkheid en de opdracht om alle zonden aan elkaar te vertellen. Een Christen is verantwoording aan de Heer schuldig over zijn leven en hoeft geen totale verantwoording van zijn leven at te leggen aan andere gelovigen. (Rom. 14:4,10-12; 2 Cor. 5:10)

De Bijbel geeft geen enkele aanbeveling om alle zonden van het verleden op te zoeken en het verleden van de ouders door te spitten. Natuurlijk is alles door God gekend (Heb. 4:13) en alles wat verborgen was, zal eens aan het licht komen (Rom. 2:16). Maar dat is door God en bij God en niet bij een mens. Counseling en Bijbelse hulpverlening is niet alles uitzoeken en alles vertellen. Het NT geeft ook aan dat liefde talloze zonden bedekt (Spr. 10:12; 17:9;

⁶⁹ Koch, Op.cit., pp. 98-101; Kraft, 150-154, 188-189; White, Op.cit., 65-66, 86-87; A similar, though not the same line of thinking is that of some Christian Psychologists. Some teach that the route to emotional health and breaking the trend of sin in the next generation, is the painful searching out of the sins of the family past. See Dave Carder, *Secrets of your Family Tree*, pp. 67-76.

⁷⁰ Neil T. Anderson, *Spiritual Conflicts and Counseling*, pp. 41-42.

Jac. 5:20; 1 Petr. 4:8). De schrijvers van de evangeliën kenden waarschijnlijk de naam van de overspelige vrouw wel, maar hebben haar naam niet bekend gemaakt. (Joh. 4; Luc. 7:36-50)

Een Christen die gaat graven en zoeken naar de zonden van de ouders en voorouders doet dat misschien wel uit nieuwsgierigheid en mogelijk zijn de motieven juist in de hoop bevrijd te worden van zijn probleem. Hoe goed en oprecht de motieven ook zijn, het is geen uiting van liefde, het is geen daad van liefde.

Hetzelfde kan gezegd worden van een counselor die deze manier van werken onderschrijft en toepast. Dit doen als counselor lijkt mogelijk therapeutisch verantwoord, maar het is een liefdeloze daad op zich, sterker nog het is een goddeloze daad (Spr. 16:27).

De zonden die voorkomen in het leven van een gelovige zijn niet anders dan al de zonden in het leven van miljoenen anderen uit het verleden, heden en ook de toekomst. God kent de zonden en heeft duidelijk aangegeven in Zijn woord wat ermee gedaan moet worden.

PSALM 139:23-24 3 DOORGROND MIJ, O GOD, EN KEN MIJN HART, TOETS MIJ EN KEN MIJN GEDACHTEN; 24 ZIE, OF BIJ MIJ EEN HEILLOZE WEG IS, EN LEID MIJ OP DE EEUWIGE WEG.

PSALM 119:9 9 WAARMEDE ZAL DE JONGELING ZIJN PAD REIN BEWAREN? ALS HIJ DAT HOUDT NAAR UW WOORD.

De Christen en satan

Gelovigen worden opgeroepen om de duivel te weerstaan, om weerstand te bieden aan satan (Ef. 6:13; Jac. 4:7; 1 Petr. 5:9). Daarbij is het van essentieel belang om zijn gewiekste natuur te kennen (2 Kor. 11:13-15). Daarbij ontkennen we zijn aanwezigheid in deze wereld zeker niet en willen we ook zijn kracht niet ontkennen (1 Petr. 5:8). Hij kan Christenen misleiden (Hand. 5:3; 1 Tim. 5:15) en hun getuigenis besmeuren zodat ze in opspraak komen (1 Tim.3:7). De manieren waarop een gelovige satan moet benaderen, zijn beperkt. Jezus gebruikte het woord van God (Matt. 4:4-11) en zei dat hij weg moest gaan.

Het binden en ontbinden is ook geen referentie naar occulte zaken (Matt. 16:19; 18:18). De gedachte is hier of iemand schuldig of onschuldig is. Het lijkt op een rechterlijke uitspraak of iemand zijn verleden overeenstemt met Gods standaard of deze tegen spreekt.⁷¹

Als het binden en ontbinden van toepassing zou zijn op demonen, om deze te binden en de persoon te bevrijden, dan zou Petrus een geweldige kans gemist hebben met Simon de tovenaer.

Simon had duidelijk een verleden in het occulte, hij dacht occult en zou gebonden zijn. Maar Petrus overtuigt Simon niet om een gebed uit te spreken over de zonden van het verleden. Nergens wordt de opdracht gegeven om al de zonden op te noemen en één voor één te belijden. Petrus geeft maar één opdracht en dat is om tot berouw en inkeer te komen (Hand. 8:14-24).

Ook de gelovigen in Efeze waren voor hun bekering betrokken bij occulte zaken (Hand. 19:18-19). Nergens wordt er ook maar iets gesuggereerd over een gebed voor de bevrijding van satan en zijn macht. We lezen wel over een publiek belijdenis over wat deze pasbekeerden voorheen uitgestoken hadden. Door het verbranden van de toverboeken maakten ze kenbaar dat het nieuw gevonden geloof diep geworteld was en zij werkelijk hun verleden wilden lossen.⁷²

Zij die onderwijzen dat een Christen zich moet bevrijden van de zonden van zijn ouders en voorouders door een gebed, hebben veel goeds te zeggen over zonde en zonden. Toch moeten we constateren dat ze belangrijke passages en sleutelteksten niet juist interpreteren, zo tot een verkeerde conclusie komen en een on-Bijbelse leerstelling hebben ontwikkeld.

De enige manier om hiervan verlost te worden is om openlijk de zonde te belijden, verbonden met een gebed om de banden met de voorouders en de demonische invloeden te verbreken.⁷³ In deze handeling moet er afstand gedaan worden van de zonden van de voorouders.

⁷¹ Thomas Ice and Robert Dean, Jr., *A Holy Rebellion*, p. 102. This paper is not directly concerned with exorcism.

Nevertheless, as exorcism is taught by many who also teach the prayer of renunciation, the following may be said: In the New Testament, the only people apart from Jesus who were given power to cast out unclean spirits were the Twelve (Matthew 10:1-16), the seventy (Luke 10:18-20), and Paul (Acts 16:16-18; 19:11-12). There is no general teaching in the New Testament to indicate that believers are to cast out demons. The power to cast out demons does not occur in any list of spiritual gifts. It is highly significant that there is no instance in the New Testament of a Christian, from whom demons were cast out. These observations would make it unlikely that the New Testament approves of a counseling method which applies exorcism. Moreover, those who practice exorcism refer to it as a part of lengthy counseling process, which often has to be repeated. (e.g. Murphy, *Op.cit.*, p. 65); As Christ and the Apostles cast out demons, each instance was swift and final.

⁷² Ice and Dean have made a perceptive observation, that no demonized person in the Bible ever came to Jesus or the Apostles for counsel or exorcism. In each instance they were brought. The Gaderene demoniac came to Jesus, but not for help. *Ibid.*, p. 107.

⁷⁴ *Ibid.*, pp. 98-99.

Zij die dit belijden en praktiseren, hebben veel goeds te zeggen over zonden en hoe met satan om gegaan moet worden. Maar helaas interpreteren ze een aantal sleutelteksten onjuist om zo hun leerstellingen gestalte te geven. Daarbij laten ze niet elke tekst voor zich spreken en verheffen ze een aantal teksten boven anderen. De teksten die ze meer doen gelden zijn vaak de teksten die onjuist geïnterpreteerd zijn.⁷⁴

I. Korte opsomming over demonen en hun invloed⁷⁵

A. De concepten

- territoriale demonen, steden, dorpen, regio's,
- gebed met autoriteit
- gebed van geestelijke oorlog
- zonden die van de ene op de andere generatie overgaan
- het binden van satan
- het veroveren van satans terrein
- krachtmetingen
- Christenen die door demonen bezeten zijn

B. Vragen

- Waarom deze aandacht?
- Zijn al deze concepten Bijbels?
- Is er meer demonische activiteit?

C. Nationale groei in afgoderij en spiritualisme

- meer valse religies en afgoderij - Dt. 32:17, 21; Ps. 106:37-39; 1 Kor. 10:14-22,
- meer seksueel immoreel en pervers gedrag,
- meer druggebruik,
- verhoogde occulte activiteit,
- meer interesse voor satanisme,
- meer wetteloosheid,
- meer zonden en duistere levensstijlen,
- meer schaamteloosheid.

D. De algemene geestelijke situatie

- De instructies in de brieven zijn vaak onvoldoende onderzocht, zowel negatief als positief, over wat ze te zeggen hebben over de geestelijke strijd.
- Er is een tekort aan onderscheidingsvermogen tussen Gods speciale betrokkenheid en de normale gang van zaken inzake de verschillen in demonische/ satanische activiteiten.

⁷⁴ Here it is appropriate to mention that those who teach the position being criticized in this paper vary in their presentations. Neil Anderson, for instance, teaches the importance of the prayer of renunciation, and has prescribed numerous forms for various situations. This paper rejects these. There is, however, much sensible advice in most of his writings.

⁷⁵ Dick Mayhue, Sr. Vice-President and Dean, The Master's Seminary, Sr. Vice-President and Provost, The Master's College

- Er wordt geen duidelijk onderscheid gemaakt tussen inwoning en aanval van satanische of demonische invloeden bij een gelovige.
- Er is geen enkel voorbeeld uit de Bijbel waarbij de inwoning door een demon in een ware gelovige plaats heeft.
- Vaak wordt er vergeten dat het NT duidelijke beloften en voorzieningen geeft voor geestelijke overwinning.
- Het lijkt soms op een overreactie doordat er in het verleden te weinig aandacht aan gegeven is.
- De basis van de theologie leunt meer op persoonlijke ervaringen en observaties, dan op een juiste Bijbeluitleg.
- Soms lijkt het dat onze fantasie gevoed wordt door de christelijke fictie van film en boeken, maar niet door de Bijbel.
- Het mystieke scoort goed vandaag de dag. satan en zijn demonen lijken overal voor verantwoordelijk, voor alles wat er mis gaat. Achter elke boom zit een demon.
- Er lijkt helemaal geen onderscheidingsvermogen te zijn
- Er leek geen of weinig demonische activiteit in het verleden, dus zal het in de toekomst wel hetzelfde zijn.
- Het materialisme neemt meer de overhand.
- Bijbelkennis is niet groot in de christelijke wereld.
- Onverschilligheid zonder waakzaamheid voert de boventoon in de christelijke wereld.
- Een valse zekerheid dat je als Christen onoverwinnelijk bent.

E. Aannames

- Demonen zijn actief zoals de geschiedenis leert, maar ook vandaag is dat nog zo.
- Het is aannemelijk dat ze net als in het NT en het OT nu ook nog op eenzelfde wijze werken.
- Er is een toename van demonische activiteit.
- De Bijbel alleen geeft definitief het antwoord op de vragen. We kunnen en mogen de observaties en ervaringen niet op gelijke voet zetten met de Bijbel.
- Ons geloof in Christus uitleven in deze wereld is een ware strijd en een reële geestelijke strijd in de geestelijke dimensie die we niet kunnen zien, maar waar satan en zijn handlangers zich bevinden.

II. Demonische inwoning bij Christenen?

Kan een demon in een Christen wonen, ruimtelijk van binnen? Is er een nood om gelovigen van demonen te bevrijden door de demonen uit te jagen zoals we in de evangeliën en in Handelingen zien?

A. Demonie of bezeten zijn?

Het is niet zo dat de interesse voor demonische activiteit zich nu pas openbaart; er is zeker een grotere aandacht voor dit fenomeen, maar het is absoluut niet nieuw. Aan het fundament van de hele discussie ligt een verschuiving van de betekenis van demonie of demonische activiteit. Het woord dat in de Bijbel hiervoor gebruikt wordt is daimonizomai. Het woord betekent 'bezeten', 'inwoning van een boze geest'. Nu is de laatste jaren een verschuiving opgetreden in de uitleg van dit woord. De nadruk is gekomen op demonie, een nadruk op controle, in plaats van op bezeten zijn door

een boze geest, met de nadruk op eigendom. Zo is er de gedachte ontstaan dat een gelovige eigendom is van God, maar bezeten kan zijn door een demon die inwoont.

1. NT terminologie ⁷⁶

"heeft een boze geest" (echon) 16 keer

Matt. 11:18

Marcus 3:30, 5:15, 7:25, 9:17

Lucas 4:33, 7:33, 8:27

Joh. 7:20, 8:48-49, 8:52, 10:20

Hand. 8:7, 16:16, 19:13

"bezeten" (daimonizomai) 13 keer

Matt. 4:24, 8:16, 8:28, 8:33, 9:32, 12:22, 15:22

Marcus 1:32, 5:15-16, 5:18

Lucas 8:36

Joh. 10:21

"met een onreine geest" (en) 2 keer

Marcus 1:23 and 5:2

"door onreine geesten gekweld" (ochloumenous) 1 keer Hand. 5:16

Daimonizomai - Woordenboeken (Engelstalig)

- BAG, "be possessed by a demon," 168
- TDNT, "be possessed by a demon," 2:19
- DNTT, "be possessed by a demon," 1:453

2. NT omschrijvingen

De omschrijving van demonen 'kwamen binnen', 'werden uitgedreven' of 'uitgevoerd' is consequent toegepast als het gaat om personen die door een demon werden bewoond. (Matt. 8:16, 32; 9:33; 12:22-24; Marcus 1:34; 5:8, 13).

Deze termen geven aan dat de demon de leiding en sturing van de bezetene overneemt.

Het NT lijkt dit woord alleen te gebruiken in de nauwe betekenis van bezeten zijn door een demon. Het spreekt dus niet over demonie, onder invloed staan van een demon zonder inwoning.

De term bezetene geeft duidelijk aan dat de boze geest inwoont in het lichaam van het slachtoffer en heerser is geworden. Het slachtoffer heeft geen enkele mogelijkheid om de krachten en invloed van de demon(en) te weerstaan. Dit staat in contrast met de afgezwakte term demonie waarbij het slachtoffer weerstand kan bieden aan demonische invloed.

⁷⁶ Alex Konya, Demons: A Biblically Based Perspective [Schaumburg, Ill.: Regular Baptist Press, 1990] pp. 20-23, for an excellent summary.)

III. Is er bewijs van inwoning in het NT? ³

Sommige theologen die een duidelijke exegese van de Bijbelse tekst hebben gedaan, kwamen tot de conclusie dat er geen onomstotelijk bewijs is voor het al dan niet bezeten zijn van een gelovige (C. Fred Dickason, Unger). Helaas is er binnen dit denkkader een trend ontstaan dat de Bijbel niet meer hoeft te spreken over bepaalde zaken. Als de Bijbel zwijgt, dan zijn er nog altijd de menselijke wetenschap en observaties waar men dan naartoe kan gaan om te zeggen dat de ervaring leert dat een gelovige wel bezeten kan zijn. Dickason spreekt meermalen over zijn eigen ervaringen met demonen en de gesprekken die hij met hen voerde. Unger een zeer gerespecteerde theoloog is van mening dat een gelovige niet bezeten kan worden, maar hij heeft veel kritiek mogen ontvangen op zijn uitspraak dat het voor een gelovige onmogelijk is om inwoning van een demon te hebben. Veel reacties kwamen van het zendingsveld waar zendelingen andere ervaringen hadden, dat mensen die werkelijk tot geloof gekomen waren, weer door demonen bezeten werden op het moment dat ze terug gingen naar hun oude cultuur van afgoderij.

Ook hier zien we dat menselijke observaties de boventoon in de argumentatie gaan worden. We mogen stellen dat dit een zorgelijke ontwikkeling is en het is onaanvaardbaar om deze wijze van denken toe te laten. Want hoe weten we bijvoorbeeld zo zeker dat deze mensen werkelijk tot geloof kwamen, hoe weten we werkelijk of ze wederom door een demon bezeten waren. De Bijbel is de enige en meest betrouwbare autoriteit op dit gebied en heeft wel degelijk veel te vertellen op dit punt.

A. Bijbelse data

Oude Testament: Hier zijn maar een paar voorbeelden te vinden bij Saul in 1 Sam. 16:14-23, 18:10 en 19:9 en de 400 profeten van Achab 1 Kon. 22:22-23.

In de evangeliën vinden we 9 voorbeelden:

Marcus 1:21-28 (Lucas 4:31-37)

Matt. 12:22-29

Matt. 8:28-34 (Marcus 5:1-17; Lucas 8:26-37)

Matt. 9:32-34

Marcus 7:24-30

Matt. 17:14-20 (Marcus 9:14-28; Lucas 9:37-42)

Lucas 11:14-26

Lucas 13:10-17

Lucas 8:2 (Marcus 16:9)

In Handelingen vinden we twee voorvallen: Hand. 16:16-18, 19:12-17.

De brieven en Openbaring melden geen enkel voorval.

B Bijbels bewijs

Er zijn in de Bijbel 14 voorbeelden van bezetenheid. In 11 gevallen kunnen we duidelijk spreken van ongelovigen, niet-christenen die bezeten zijn. De andere 4 gevallen gaan we hieronder verder uitzoeken:

- Saul in 1 Samuël 16:14-23, 18:10, 19:9,
- de vrouw gebogen door een demon die inwonend is

(Lucas 13:10-17).

Kan een demon in een ware Christen wonen, ruimtelijk van binnen? Is er een nood om gelovigen van demonen te bevrijden door de demonen uit te jagen? De Bijbel zal het ons moeten laten zien.

C Saul

Wat denken we van Saul? Was hij een ware gelovige? Laten we aannemen dat hij dat was, dat hij God vertrouwde voor zijn verlossing. Er zijn maar liefst 8 voorvallen die melden dat hij de 'gezalvde van de Heer is' (1 Samuël 24:7, 11; 26:9, 11, 16, 23; 2 Samuël 1:14, 16). Samuël vertelt Saul ook dat ze samen zullen zijn in de dood (1 Samuël 28:19).

We weten niets zeker, maar om Saul het voordeel van de twijfel te geven, nemen we op basis van het bovenstaande aan dat hij een gelovige was. Dan is het zaak om naar het taalgebruik te kijken dat gebruikt wordt om de kwade geest te omschrijven:

- "joeg hem angst aan." - 1 Samuël 16:14-15
- "over u" - 1 Samuël 16:16
- "over Saul kwam" - 1 Samuël 16:23
- "greep de" - 1 Samuël 18:10
- "kwam over Saul" - 1 Samuël 19:9

Geen van de bovenstaande teksten laat zien dat de boze geest in Saul kwam. Al deze teksten geven aan dat het gaat om uiterlijke controle. Hij werd van buiten gekweld door de demon. Het is een zeer uniek en extreem voorbeeld, waarin we geen algemene basis kunnen vinden voor de Christen in het heden. Ook al was Saul een gelovige, dan is het niet duidelijk dat hij bezeten was door een demon die inwonend was.

D Vrouw gebogen door een demon (Lucas 13:10-17)

Iedereen is het erover eens dat deze vrouw voor 18 jaar enorm gefolterd werd door een kwade geest (13:11). Deze kwade geest wordt vereenzelvigd met satan (13:16).

Was ze een gelovige?

Vaak wordt dit gehaald uit de omschrijving dat ze 'Abrahams dochter is' (13:16) (actuele problemen in het licht van de Bijbel, CPC). Deze term zou aantonen dat ze gelovig was. Ze was ook nog eens in de tempel (Lucas 13:10). Maar zijn dat onomstotelijke bewijzen dat ze een ware gelovige was?

Even later in Lucas komen we Zacheüs tegen (19:1-10), deze wordt ook 'een zoon van Abraham' genoemd. Maar er is hier een groot verschil.

Jezus zegt: 'Heden is aan dit huis redding geschonken, omdat ook deze een zoon van Abraham is.'

Verlossing kwam omdat Zacheüs een zoon van Abraham was, een Jood. Zacheüs werd niet een zoon van Abraham omdat hij geloofde, hij was het al voor zijn verlossing. Het was omdat de 'Zoon des mensen' kwam om het verlorene te zoeken

(19:10). Daarvoor kwam Jezus naar deze wereld, als eerste voor de Joden (Matt. 1:21; 10:6). Zacheüs werd geen zoon van Abraham omdat hij gered werd zoals Galaten 3:7 erover spreekt. Hij was al een zoon van Abraham omdat hij Joods was. Jezus kwam om Zijn volk te redden en Zacheüs geloofde dat. Hij was voor zijn redding al een zoon van Abraham, maar werd later pas een gelovige. Dat wordt verder uitgewerkt door Paulus in de Romeinenbrief. De Kerk van Jezus Christus is gestart, de Joden moeten ook tot bekering komen en daarmee kunnen ze geen aanspraak meer maken op hun afstamming of ras. Een waar kind van Abraham is iemand die tot wedergeboorte komt, besneden is van hart. Het gaat niet om de afstamming, niet om het ras, of je besneden bent, maar of je besneden bent van hart (Rom. 2:28). Een ware Jood, een ware 'zoon van Abraham' ben je pas als je in je hart besneden bent. Maar dat is pas duidelijk na pinksteren, na de uistorting van de Heilige Geest en de start van het Nieuwe Verbond. Zacheüs was een OT-gelovige geworden, maar hij was al een 'een zoon van Abraham' voor zijn bekering.

Later in het NT kreeg de term 'een zoon van Abraham' dus een dubbele betekenis. Hij kan spreken over gelovigen die wederom geboren zijn, maar ook over ongelovigen (Joh. 8:39). Ze hebben de duivel als hun vader. In de context spreekt de term over een ongelovige (Joh 8:44).

Dus we kunnen niet met zekerheid zeggen dat deze vrouw een wedergeboren vrouw is op basis van de term 'dochter van Abraham'.

Verder is dit voorval anders dan alle andere waar Jezus met demonen te maken heeft. Jezus zegt niet dat de demon moet vertrekken uit de vrouw, maar verklaart haar simpel gezond. Hij verlost haar van haar ziekte. Ze had een gebogen rug, een fysieke handicap die haar parten speelde. We zien dat het anders was omdat in vers 14 de overste Jezus aanspreekt op een genezing, niet op het uitdrijven van een demon.

E Conclusie

Geen enkele van de bovenstaande teksten geeft een sluitend bewijs dat een gelovige bezeten kan zijn door een demon en er is dan ook geen noodzaak aan uitdrijving van demonen bij gelovigen.

IV. Theologische argumenten

- Er is geen enkele Bijbeltekst die, of voorbeeld in de Bijbel dat het onomstotelijke bewijs kan leveren dat een demon in een gelovige, een wedergeboren kind van de Heer kan wonen. Geen enkele tekst geeft ook maar één indicatie om uitdrijving van boze geesten toe te passen bij gelovigen.
- Nergens in het NT is er een waarschuwing dat gelovigen mogelijk het gevaar lopen om bezeten te worden door een demon. Wel zien we dat er veelvuldig en gedetailleerd over satan en demonen gesproken wordt.
- Nergens geeft het NT aan hoe we demonen moeten uitdrijven. niet voor gelovigen maar ook niet voor ongelovigen.

- Het is vreemd om te stellen dat de Bijbel nergens schrijft dat een gelovige niet bezeten kan zijn door een demon. Dat is nu juist de vraag.
- Het is in 2 Korintiërs 6:14-18 overduidelijk dat de Heilige Geest en een onreine geest niet samen kunnen leven, zelfs niet tijdelijk.
- Verlossing wordt in Kol. 1:13 omschreven als werkelijke verlossing van satan.
- Het totaal van de volgende Bijbelverzen leidt tot de conclusie dat het uitgesloten is dat een gelovige bezeten kan zijn door een boze geest of demon:
 - We zijn meer dan overwinnaars. (Rom.8:37- 39)
 - God geeft ons de overwinning door Christus. (1 Kor. 15:57)
 - God laat ons ten alle tijde zegevieren in Christus. (2 Kor. 2:14)
 - We hebben de boze overwonnen. (1 Joh. 2:13-14)
 - Hij die in ons woont is groter. (1 Joh. 4:4)
 - De boze heeft geen vat op ons. (1 Joh. 5:18)
 - Elke wedergeboren Christen is verzegeld met de Heilige Geest. (2 Kor. 1:21-22; Ef. 4:30)

V. Andere belangrijke factoren

A Bevrijding

- Voor ongelovigen bij hun verlossing, hun wedergeboorte (Gal 1:4; Kol 1:13; Heb 2:14-15)
- Voor gelovigen door God (Matt 6:13; 2 Tim 4:18)
- Voor ongelovigen (1 Kor 5:5; 1 Tim 1:20)

B Exorcisme

Dit betekent letterlijk 'smeken te verlaten' of 'uit te treden'.
Het komt twee keer voor in het NT: Matt. 26:63 en Hand. 19:13-14.

C Het binden van satan

Hierover vinden we vier mogelijke teksten:

Matt. 12:22-29: deze tekst lijkt niet relevant.

Matt. 16:16-19: deze tekst spreekt over een apostel.

Matt. 18:15-18: hier gaat hem om gemeentetucht.

Openb. 20:1-3: Amillennialists, eindtijdvisie is van groot belang

D Territoriale demonen

Daniël 10:13 en 20-21 geven bewijs dat er wel degelijk een conflict is in de wereld van de engelen. Maar daar is het ook mee gezegd. Het lijkt veel eerder een hemels gevecht en geen aards gevecht. Daniël deed niets met die gegevens.

E 'Warfare' gebed

Gebed is een vast gegeven in de Bijbel. Bidden wordt aangemoedigd, zeker ook in relatie tot satan en zijn demonen. Het is een duidelijke opdracht (Ef. 6:18-20), er worden ook voorbeelden gegeven (Marcus 9:29, Judas 9).

Soms wordt een bepaald gebed aangedragen om uit te spreken. Vaak is dit niet meer dan dat wat de Bijbel zelf omschrijft in een gebed (Matt. 6:7).

'Buzz woorden of frasen' komen vaak voort uit heidense gebruiken. Het opdreunen van zinnen in christelijke taal lijkt daarvan een goed voorbeeld.

F Gebed met gezag

De enige met gezag in het werkgebied van satan en zijn demonen is God. Vergelijk Matt. 28:18 waar het gezag aan Christus is gegeven.

Als Michaël de aartsengel zich in zijn strijd met satan in afhankelijkheid tot God wendt (Judas 9), lijkt dat voor ons een goede stap in de juiste richting.

Als zelfs de apostelen, met hun wondergebeden en tekenen gebed nodig hadden bij moeilijke demonen (Marcus 9:29), dan hebben wij nog meer gebed nodig.

G Algemeen zonde en gebondenheid

Vaak wordt dit op de volgende teksten gebaseerd: Ex. 20:5, Ex. 34:6-7 en Deut. 5:9. Deze teksten zeggen echter niet dat de zonde zelf overgaat van de ene op de andere generatie. Het zijn meer de effecten van de zonde die overgaan. Totdat deze cyclus onderbroken wordt, kunnen ze overgaan op de 3de en 4de generatie.

Er staat niets in deze teksten over gebondenheid door satan of demonen. Het lijkt meer te hebben van afgoderij (Ps. 106:37-38).

Ezechiël 18:19-20 geeft de doorslag.

H Satans terrein veroveren.

Satan is de god van deze wereld/tijd (Joh. 12:31, 14:30, 16:11; 2 Korintiërs 4:4).

God heeft toestemming gegeven aan satan om deze wereld te beheersen. Het is dus het duistere koninkrijk. Daarom kunnen wij als gelovigen niets meer doen. Wij zijn al aan de andere kant en wachten op de voleinding van onze verlossing. (Fil. 3:20). Het taalgebruik in Ef. 6:10-17 geeft veel meer een defensieve dan een aanvallende indruk.

I Krachten moeten zichtbaar worden

Het gebeurt regelmatig dat de gedachte leeft dat overwinning van duistere krachten nodig is voor de vooruitgang van het evangelie. Hiermee wordt de weg voor het woord van God voorbereid.

Wij moeten rusten in de kracht van het evangelie (Rom. 1:16-17) en in de Heilige Geest (2 Tim. 1:7).

Conclusie

We hebben in het bovenstaande willen aantonen dat de wijze waarop sommige counselors grove, extreme zonden en vreemd gedrag in het leven van Christenen toeschrijven aan generatiezonden die geërfd worden van de ouders ongegrond is. Nergens hebben we in Gods woord duidelijke, heldere voorbeelden gevonden van demonen die geërfd worden en overgaan van ouders op kind. De Bijbelse basis voor deze leerstelling werd hoofdzakelijk gehaald uit Exodus 20:5. Daarbij zou een bevrijdingsgebed om afstand te doen van de zonden van de voorouders en satan te verdrijven noodzakelijk zijn voor een gelovige om verder te groeien in zijn geestelijk leven.

Wij hebben duidelijk aangetoond dat deze leerstellingen niet terug te vinden zijn in Gods woord en zeker niet in Exodus 20:5 en andere gelijkaardige passages. Er is geen enkele hint in deze teksten dat demonen seksueel overdraagbaar zijn of dat een vloek geërfd wordt; er is geen generatievloek. Exodus 20:5 spreekt zeker over het feit dat de straf van een generatie op een volgende generatie terecht kan komen. De straf komt over hen die God haten, over hen die in dezelfde zonde volharden als hun ouders. Dit wordt bevestigd door Exodus 20:6, zegen komt voor hen die God lief hebben, ongeacht wat de ouders doen.

Kinderen herhalen de zonden van hun ouders omdat ze geboren worden met een zondige natuur, totaal verdorven, geërfd van Adam. Hierdoor zondigt elk mens vrijwillig en moedwillig, hij kan alleen door Gods genade verlost worden.

Verder hebben we kunnen zien dat er goede en slechte effecten van morele zaken overgaan van generatie op generatie, wat te verklaren is door het principe van zaaien en oogsten. Zoals de ouders leven, zo nemen de kinderen het over.

Zonden gaan verder over van generatie op generatie doordat ze duidelijk onderwezen worden. Hierbij denken we vooral aan afgoderij, die de ene generatie onderwijst aan de volgende. Dit is sterker en krachtiger dan een voorbeeld.

De vloek zoals we die hebben kunnen zien, waarbij de straf van voorgaande generaties op latere generaties neerkwam, is pas te begrijpen als we deze zien in de context van het verbond. Het was een onderdeel van het verbond met Mozes. Het was gegeven aan het volk Israël waarbij het oordeel over toekomstige generaties kon komen als ze ongehoorzaam zouden zijn. Zonden in het volk zou de tucht van de Heer tot gevolg hebben. Het belijden van de zonden van de voorgaande generaties staat te midden van een verbondscontext. Israël werd dan al door God gestraft en te midden van het oordeel zouden de kinderen de zonden van hun voorvaders moeten belijden.

Doorheen heel de Bijbel zien we een persoonlijke verantwoordelijkheid voor zonden. Mensen zullen gestraft worden voor hun eigen zonden. Dat de kinderen voor de zonden van hun ouders worden gestraft, ook als ze zelf deze zonden niet begaan hebben, komt voort uit verkeerd menselijk denken, maar komt zeker niet uit de Bijbel.

Toch zien we ook dat onschuldige mensen samen lijden door en met de schuldigen. Dit kwam meestal voor op nationaal niveau, maar we zien het ook bij families voorkomen. waarbij de rechtvaardigen lijden onder de straf van de onrechtvaardigen. Dit is echter nooit terug te voeren op Exodus 20:5, hier zijn andere factoren van invloed.

Vanuit de profeten in het OT is het duidelijk dat God de volgende generaties strafte omdat deze ook de zonden van de voorouders praktiseerden. Deze laatste generatie die de straf van God ontving, was meestal de meest zondige generatie. Ze waren zeker niet onschuldig, maar hadden zelfs een groter aandeel in de schuld ten opzichte van het voorgeslacht. Exodus 20:5 is een expressie van Gods karakter en wezen. Zo werden ook andere volken door God gestraft. Dat God zijn oordeel uitstelde en pas op latere generaties deed neerkomen, kwam voort uit Zijn geduld en lankmoedige karakter. God heeft geduld zodat volken en stammen tot berouw kunnen komen. Maar Zijn geduld heeft een grens. Wanneer de zonde zo groot werd dat Hij het niet langer kon uitstaan en tolereren, zond God oordeel. Dus Exodus was een waarschuwing aan de onrechtvaardige.

Verder is het NT duidelijk over de verlossing, die is compleet. Niet dat de volheid al gekomen is, dat is pas bij de verheerlijking van het lichaam. Maar de verlossing is compleet in die zin dat er geen gebed meer nodig is voor bevrijding. Nergens vinden we in het NT een gebed voor bevrijding van de zonden van de voorouders. Nergens vinden we dat we demonen moeten verdrijven uit wedergeboren mensen. Nergens vinden we een gebed om een extra verlichting, of een gebed om speciale zonden of de invloed van satan te verbreken.

Maar we vinden de nadruk om te leven in afhankelijkheid van de Heilige Geest in gehoorzaamheid aan de Bijbel. We moeten elkaar aanmoedigen, ondersteunen, vermanen en voor elkaar bidden. Dit is de weg naar vrijheid van zonden en de problemen van zonden. Als er gehoorzaamheid is, zal het leven ook bevrijd zijn en worden van demonische invloed.

Nergens vinden we een hint van Jezus of de apostelen om de zonden van de ouders en voorouders door te spitten en uit te zoeken. De Bijbel laat zien dat deze zaken niet naar boven gehaald moeten worden vanwege de liefde die hier noodzakelijk is. Elke zonde die in het voorgeslacht en de voorgaande generaties voorkwam, kan terug gevonden worden in de Bijbel. Als deze voorkomt in een latere generatie, dan is Gods woord genoegzaam om te weten hoe deze zonde benaderd moet worden en hoe ermee gebroken moet worden.

De Bijbel staat op ongekende en eenzame hoogte als het gaat om onze kennis over satan en demonen. Klinische inzichten en inzichten verworven door counseling en medische onderzoeken zijn niet gelijk aan de Bijbel en kunnen dan ook niet gebruikt worden om tot juiste conclusies te komen.

Gelovigen kunnen niet door satan of demonen bezeten zijn. Maar deze kunnen gelovigen wel extreem kwellen, afmatten en teisteren.

Als een persoon bezeten is van een demon, is het altijd een ongelovige, wat de persoon ook beweert. Het is een absoluut bewijs van niet verlost te zijn.

Als we iemand tegen komen die werkelijk door een demon bezeten is, moeten we de kracht van de vijand zeker niet onderschatten. Gebed tot God is een eerste vereiste. Gebruik de kracht van het woord van God, speciaal het evangelie (Rom. 1:16). Weet dat de tijd van tekenen en wonderen geweest is. Denk ook eens aan Hand. 19:13-20 alvorens dergelijke stappen te ondernemen.

Opdat wij waarlijk vrij zouden zijn, heeft Christus ons vrijgemaakt. Houd dus stand en laat u niet weder een slavenjuk opleggen.

(Galaten 5:1)

Aanbevolen literatuur

- Alex Konya, Demons: A Biblically Based Perspective, Regular Baptist Press.
- Dick Mayhue, The Healing Promise, Harvest House.
- Dick Mayhue, Unmasking Satan, Victor.
- Joh. MacArthur, How to Meet the Enemy, Victor.
- David Powlison, Power Encounters: Reclaiming Spiritual Warfare, Baker.
- Chuck Lowe, Territorial Spirits and World Evangelization? Christian Focus.